

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MI DEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENCZ-U.: 13. SZ
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti czikkek:	
A székelykérdés fejlődése és mai állapota. <i>J. L.</i>	569
A gabonahatáridőüzlet szabályozása. (Előadói jelentés.) <i>Éber Ernő</i>	570
Tárcza:	
Középeurópai sörkisérleti és sörmesteri iskolákról. <i>Csérer Lajos</i>	571
Kisobb szakközlemények	574
Irodalmi szemle:	
Könyvismertetés. (<i>v.</i>)	574
Hazai lapokból. — <i>r</i> — <i>z</i> .	574
Kormányintézkedések	575
Vegyes közlemények	575
Közgazdaság, üzlet, forgalom:	576
Hirdetések	

A székelykérdés fejlődése és mai állapota.

I

A székelyek ügye néhány évtized óta bonyolódik és ebből a bonyodalomból lassankint egy kérdőjel emelkedett ki, melyet az emberek nagy többsége eddigelé csak madártávlatból vizsgálgatott.

Mindenki úgy beszél erről, mint valami veszedelmes kóros állapottól, mely rohamosan súlyosbodik és előbb vagy utóbb a székelység végpusztulását és ezzel egyetemben nemzeti érdekeink veszedelmét vonja maga után.

Ebben van valami, azaz csak volna valami igazság, ha így volna, de akkor sem annyi, a mennyit a kérdésnek madártávlatból való vizsgálata inkább csak sejtünk enged, mint mutat.

Ezek a sejtelemre alapított aggodalmak némelyek lelkében hógörgeteg módjára növekedtek és a képzelet erejével rohanva, falvakat, városokat döntöttek a végpusztulás örvényébe; a székelyföldet kietlen pusztasággá, idegen elemek martalékává tették; a népet, ezt a hazafias, szívós fajt, mely már a honfoglalás előtt megalkotta itt a maga kis »székely országát«, vagyoniilag és erkölcsileg nyomoruságba süllyesztették.

Hála a mindenhatónak, mindez csak a tulságosan szárnyaló képzeletben van így, a valóságban pedig úgy a hogy, habár szegényesen, még csak éldegélnek a székely atyafiak, nem is álmodván arról, hogy jó lelkű és jóakaró véreik, csupa szeretetből, már csak mentő horgonyokról és hálóról gondoskodnak az ő számukra. A napokban már egész riadalom keletkezett eziránt s elhangzott a szózat, hogy meg kell menteni a székelyeket a végpusztulástól, az éhenhalástól!

Helyes, nagyon helyes! . . . hanem hát előbb lássuk kissé közelebről ezt az ügyet.

Az eset úgy történt, hogy némelyek helyes alapon, mások célzatosan vagy csupa jóakarattól. addig-addig kezelték, forgatták, fejtegették ezt a székelykérdést, hogy megmozdult, kezdett terjedni, domborodni és

itt-ott felemelte a vele babrálódókat, még pedig a physica és a mai társadalmi törvények szabályai szerint nem azokat, a kik a csirájánál, gyökerénél kutatták és keresték a baj okait, hanem a felületesen matatókat, kiknek kurjongatása messzebb hallszott és a kik csak a baj symptómáit mutogatták a könnyedén elért magaslatról. Ezeket a symptómákat persze mindenki meg látta, tehát bizonyította is, hogy itt bajnak kell lenni. Így aztán a vesszőparipára felkúrodott lovagok száguldoztak tovább biztosan és sokak által bámultatva.

Hja, ez nem mindennapi érzés, vagy legalább is nem olyan közönséges gyönyörűség, hogy holmi apró-cseprő igazságok kedvéért leszállna az ember paripájáról, melyen bámulat és tisztelet tárgya lehet.

A székelykérdés lovagai tehát ellentállhatlanul hódítottak a közvélemény nagy mezején, míg a kérdés igazi munkásai, napszamosai és valódi okainak kutatói, oda tapadtak a székelyföld rögeihez, vizsgálván az elkallódott ősi jogok és a megváltozott birtokviszonyok hatásait, lesték, tanulmányozták a nép jellemét, ősi szokásait, hibáit, jó tulajdonságait az új és folyton változó viszonyokhoz való alkalmazkodási képességét, szorgalmát, kitartását, tudását és mindazt, a melyből a fejlődő bajok valódi okait biztosan megállapítani és a gyógyítás módját meghatározni lehetne.

Szegény napszamosok, hogy elmaradtak a világtól! Mire egyiknek-másiknak sikerült egy-egy értékes igazságot megállapítani, ha azokat ismertetni akarta, már nem volt a ki meghallgassa. Egészen eltörpültek ezek az igazságok, a világgá bocsátott hangzatos jelszavak mellett. Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy ezek a hivatott vizsgálódók félre vonultak, hiszen maszlagos lett már ennek a kérdésnek minden porcikája. Szaturálva lettek már egyéni, hatalmi, politikai, nemzetiségi és társadalmi kérdésekkel, mely utóbbiba, bizonyos osztályérdekek is erősen belekeveredtek.

Milyen jó, hogy maga a székelynép mindezekről nagyon keveset tud. Ő végzi a maga dolgát szokása vagy ősei szokása szerint. A szegényebbje el-el megyen munkát

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési forrása

MAUTHNER ÖDÖN

es és kir.
udvari szállító

magkereskedése

Budapesten vásárol!

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napiáron mindentéle gazdasági magot, és pedig:

lóheremagot, luczernát, bíborherét, fehér herét, nyulszapukát, baltaczimet, tavaszi bükkönyt, mustármagot, lenmagot, fehér kölest, vörös kölest, kendermagot, gomborkát, napraforgót, csibehurt stb. stb. továbbá: akácsmagot, gleditschlamagot,

Konyha berendezési cikkek!

TAUFFER DEZSŐ vaskereskedése Kolozsvárt.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy a **Mátyás király-tér (főter) 8. szám alatt** a „Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank” palotájában a mai kor igényeinek megfelelő

vaskereskedést nyitottam.

Raktárt tartok mindennemű rudvasból és vaslemezből, épület butorvasalásból, gazdasági kellékekből, továbbá nagy gondot fordítok a konyha berendezésben előforduló cikkekre, u. m. zománczolt, lemez és öntött edényekre, China ezüst és alpacca tárgyakra és minden idetartozó cikkekre. Midőn a nagyérdemű közönség becses figyelmét üzletemre felhívni bártorkodom, legszolidabb árakról és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom. A nagyérdemű közönség szives támogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Tauffer Dezső
kereskedő.

(430.)

keresni Romániába, ha már közelebb nem kap magának kedvére valót, mert ő nemcsak a munkát, hanem a kedvére való munkát is keresi. A lányok is elmennek, talán többen mint kellene, de nem a szükség kényszeríti őket arra, hogy Romániába menjenek, hiszen vászoncseléd dolgában az erdélyi részek városai semmivel sem állanak jobban az alföldiekénél. Maros-Vásárhelyen éppen olyan a cselédmizéria, mint Kolozsvárt, míg Sz.-Udvarhelyt, S.-Szentgyörgyön, vagy K.-Vásárhelyt szinte több az idegen ajku cseléd, mint a székely. Ezekről és más részletekről azonban később bővebben szölok.

Az így összeborzolt és mindenkép összeszekuszált székelykérdés legfőbb és legfeltűnőbb jelenségei ezek: A székely nép szegényedik, nyomorog, saját határain nem tud megélni, tehát Romániába megy. E miatt a székelyföld értéke már is csökkent; sok az eladó föld, mely idegen kézre jut. Ezen a magyar nemzeti szempontból expónált helyen tehát a magyar elem gyérül, befolyását és vagyonát veszti, melynek nyomában idegen szellem árad és idegen kéz hódítja el a magyar területet.

Ezek a jelenségek mindenesetre a legkomolyabb intelmet foglalják magukban arra nézve, hogy itt tenni, itt segíteni kell. A kérdés csak az lehet, hogy mit és miként?

Időszaki és alkalmi tudósítások arról is szólnak, hogy kivándorló véreinkkel Romániában rosszabbul bánnak mint más helyeken a barmokkal. Lerongyosodva, koplalva, üldözve, páriákként toloncoltatnak vagy jönnek onnan haza. Ime bizonyosságul egy legújabb hír:

— „Éhínség a Székelyföldön. Csikmegye felső részében kitört az éhínség. A lakosság munkabíró része csapatostól hagyja el családi tűzhelyét, hogy más határon keressen foglalkozást. Ezeket a csapatokban kivándorló munkásokat a román határőrség nem bocsátotta át a határon. Hiába hivatkoztak az utleveleikre, visszaverték őket. Ekkor aztán kisebb csoportokban, kerülő utakon átszökdöstek a határon s egy hónapi barangolás után teljesen lerongyolódva és kiéhezve, a napokban tértek vissza nyomorgó családjaik körébe. Így bánnak el most Romániában a székely munkásokkal, a kiket pedig ezelőtt alig tudtak nélkülözni. A nyomor legnagyobb részben Csikmegye felső részén: Békás, Ditró, Alfalu, Szent-Miklós és Szent-Domokos községekben van elterjedve. Most ismét fölkerekedtek a csikiek s munkakeresés végett elmentek Erdély nyugati részébe és Bihar megyébe. Otthon maradt családjaikról pedig a hatóságok gondoskodnak, hogy az éhhaláltól megmentsék őket. A lakosság nyomora most arra készítette Csikmegye törvényhatóságát, hogy fölrítatot intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben arra kéri a minisztert, hogy a Mádéfalva —

Karcfalva — Szent-Domokos irányában építendő vasutvonal építésének megkezdését még a tél beállta előtt rendelje el, hogy a nyomorban „nyilódó munkáscsaládok ez építkezés által némi keresethez jussanak.“

Nincsen okunk e hír valóságát kétségbe vonni, mert hiszen Csikvármegyében valóban mostohák a viszonyok, a mennyiben a népesség arányához viszonyítva kevés a termőföld, de azért mégis csak feltűnő, hogy közvetlenül aratás után (augusztusra szól ez a hír) már éhínség törjön ki abban a vármegyében, melynek termésátlaga az idén, a hivatalos kimutatások adatai szerint, 5272 mm.-val volt több, mint a múlt évben. Ez ugyan nem zárja ki, hogy egyes községek szegényebb lakosai szükségét ne érezhetnének, de az „éhínség“ kihirdetését, avagy a baj ilyen módon való felújását sem teszi indokolttá.

Általában a székelykérdés körül még a komolyabb irányú cikkek és brosürökben is sok a szertelenkedés; úgy látszik, hogy az emberek kényelmesebbnek találják egymást szóval és állításokkal tullicitálni, mint a kérdésnek minden részletét alapos vizsgálódás és nyugodt ítélet alapján elbírálni. Ez az oka, hogy ennek a kérdésnek a napi és szaksajtókban, brosürökben stb. való tárgyalása rendjén csupa ellentétes álláspontokkal találkozunk és sem az okokra, sem az okozat mérvére, sem az ezeknek módosítására, vagy javítására irányuló javaslatokra nézve nem találunk egységes irányt.

A kérdés pedig sokkal fontosabb, hogysem így agyontámogattassék; mert mi másra lenne jó az a sok össze-vissza való beszéd, bármilyen jóakarattól történik is, a melylyel némelyek ezt az ügyet szolgálni avagy megoldani vélik?

Azzal egyszer már tisztába kell jönnünk, hogy a székelykérdés első sorban helyi közgazdasági, főleg pedig mezőgazdasági kérdés és csak másodsorban országos; ilyenre pedig csak az által lett, hogy a közelmúlt évtizedekben sem az egyik, sem a másik részről nem fordított kellő gond azokra a speciális viszonyokra, melyek a székelység életfeltételeinek, boldogulásának alapjául szolgálnak. De nemcsak ezek a viszonyok hagyattak figyelmen kívül, hanem maga a nép is szabadjára maradt; félreálltak vagy hiányoztak a vezetésére, felvilágosítására, oktatására hivatott elemek, holtan éppen ezen időszakban, mikor a székely nép életviszonyai, keresettorrasai teljesen átváltak, ilyen vezetőkre multhatatlanul szüksége lett volna. Avagy lehet-e a köznéptől várni, követelni, hogy ő a maga szűk látkörével ilyen nagy átalakulás közepette helyesen igazodjék el? Hiszen a népek jel-

lemvonása világszerte az, hogy szívesen ragaszkodnak ősi szokásaikhoz s ettől csak a végső szükségben, bizonyos kényszer hatása alatt térnek el.

Mindezt előre lehetett volna tudni, látni és a következményeket mérlegelve, a népet az új viszonyokhoz való alkalmazkodásra kellett volna szoktatni.

Nem mondom, hogy nem voltak ezen a téren előrelátó, gondolkodó emberek, a kik már évtizedekkel előbb figyelmeztettek a fejlődő és közeledő bajokra, de hát ezeknek a buvárkodó napszámosoknak, a kiknek csak az igazság keresése és feltárása volt céljuk, a sok mindenben utazók serege nem adott hitelt. Nagy baj az, mikor az életigazságok ellentétben állanak a hatalmasabbak célzataival, mert ilyenkor halálos viadal keletkezik, melyben rendszerint a sereg, a nép hull halomra.

Miután most úgy látszik, hogy a viaskodás zajából a sebesültek nagy számának jajsza messze halszik és mindenfelé visszhangot kelt, remélem, hogy az ütközet vége felé jár és ezután kezdetét veheti a békés munkálkodás a mindenekfelett vesztes székelynép javára, mely munkálkodáshoz egy kapavágással én is óhajtok járulni, mely czélból most mátt áttérek a székelykérdés részleteinek ismertetésére.

J. L.

Előadói jelentés

a gabonahatáridőüzlet szabályozásáról.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet 1900. nov. 14-i bizottsági gyűlése elé terjesztette: **Eber Ernő.**

A magyar képviselőház 1894. november 15-én tartott ülésében Wekerle Sándor akkori miniszterelnök a következő nyilatkozatot tette: „A határidőüzlet korlátozásával úgy Észak-Amerika, mint Európa többi államainak szakköréi foglalkoznak. Kísérjük figyelemmel azok intézkedéseit s mihelyt megfelelő módokat látunk, ezeket nálunk is léptessük életbe.“ Ezóta a nyilatkozat óta az Unio elfogadta, majd hatályon kívül helyezte az „anti optionbill-t“, a határidőüzlet ellenes törvényt. Németország eltörölte, majd legújában visszaállította a gabonahatáridőüzletet. Franciaország a díjüzetek különbözőeteinek perelhetőségéről hozott törvényhozási és bírói intézkedéseket, Ausztriában a most folyó anketon keresik a megoldás módját: szóval a Wekerle által tett nyilatkozat egyik része már befejezett tény, a külföld foglalkozik a határidőüzlet szabályozásával s ha nem is talált még megfelelő módokat, ki nek állna inkább érdekében, mint nekünk egy ország kétharmad részben mezőgazdasággal foglalkozó lakossága képviselőinek, ezeket a módokat keresni?

De a gabonahatáridőüzlet kérdése, ha első sorban a gazdákat érdekli is, nem kevésbé érdeke az egész magyar közgazdaságnak. Wekerlét tudommal sohasem vádolták agráriussággal, de hogy ez nem is csupán agrárius kérdés, hanem a kereskedői körök által

Bányai Sámuel és Fia

KOLOZSVÁR,

Mátyás király-tér 8. szám.

Női felöltő és szücsáru raktárunkat a téli ujdonságokkal dúsan elláttuk, mire a n. é. közönség

b. figyelmét bátrak vagyunk felhívni.

Tisztelettel

Bányai Sámuel és Fia.

is megoldani óhajtott kérdés, a kereskedők nap nap után megjelenő nyilatkozataiból is kitűnik, s az nyilvánvaló lesz egy hozzánk közel eső testületnek, a kolozsvári kereskedelmi- és iparkamarának (a mely pedig agráriussággal szintén nem vádolható) 1899-ik évi jelentésének következő passzusából: Hogy a mezőgazdaság nem tud bajából kimenekülni „*oka ennek nemcsak az idegen világrészek kiterjedt magtermelése, erős versenye, hanem a tőzsdei élet több kinövése, mint: papírba, fedezetlen határidőüzlet, stb.*” Majd tovább: „*Ugyanezért csak termelőink és vidéki kereskedőink visszhangjai vagyunk, midőn ez alkalomból is szükségesnek tartjuk a kereskedelemügyi miniszter úr figyelmét a börzei visszaélések romboló hatására s azok lehető megszorítására fölhívni.*”

Két vármegyei gazdasági egyesület átirata nyújtja az alkalmat arra, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet most újból foglalkozzék és véleményét nyilvántartsa a mai kor egyik legfontosabb közigazgatási kérdése, a gabonahatáridőüzlet kérdése fölött. A biharvármegyei gazdasági egyesület átirata az első, a nyitra vármegyei a második. A biharvármegyei gazdasági egyesületnek a képviselőházhoz intézett kérvénye azt az előnyt, mely a gazda részére a határidőüzletben van, tehát azt az előnyt, hogy gabonájáért a termelés és fogyasztás által s emberi táplálkozásra való alkalmazhatósága által határolt árakat megkapja, csak az ú. n. *födözletlen határidőüzlet által látja teljesíthetőnek*, tehát egy olyan üzleti forma által, mely a határidőre eladott búzának származás és minőség szerinti megjelölését és tényleges átadását nem kívánja meg, hanem végeredményben a kötés létesülésekor és a határidőn jegyzett árak különbözeteinek, kiegyenlítésével bonyolítottatja le. Ezzel szemben a nyitra vármegyei gazdasági egyesület a mezőgazdaság érdekeinek megvédésére a *födözletlen határidőüzlet megszüntetését* kívánja. E fölött a két lényegében homlokegyenest ellenkező átirat fölött kell a bizottságnak véleményt mondania.

Egyben egyetért mindakettő, hogy a gabonahatáridőüzlet intézménye fönntartandó. A nyitra vármegyei határozat azt csak tiszta, eredeti formájában, tényleges áruátadással kívánja, a biharvármegyei gazdasági egyesület átirata a mai formájában, a fiktív ügyletekkel együtt.

Kétségtelen, hogy az áru átadásával és átvételével lebonyolított határidőüzlet olyan üzleti forma, mely nemcsak a gabonakereskedelemnek fontos, csaknem nélkülözhetetlen segédeszköze, hanem ugyancsak fontos és megbecsülendő a termelőnek és fogyasztónak egy-

aránt, mert módot ad arra, hogy akár a készletek, a termés értékesítésénél, akár a szükséglet fődözésénél a pillanatnyi viszonyok több irányban létező nehézségeit mellőzve, a teljesítés egy a termelőnek és fogyasztónak jobban megfelelő időre halasztassék.

A forgalomnak és az üzletnek ezen segédeszköz által bizonyos folytonossága biztosított és csökkenteték az árúknak a nagyobb fogyasztási piacokon egy időszakban — például az aratás után — való fölhalmozódása által szükségképen bekövetkezendő árcsökkenések nagy aránya és gyakorisága, minden év ugyanazon időszakban való ismétlődése. Másrészt megint más időszakban, tavasszal, aratás előtt a fogyasztásnak a határidőüzlettel biztosított ellátása által nem fog olyan nagy mértékben bekövetkezni az, a minek különben az összes fogyasztók hátrányára be kellene következnie: az árfelzökés. A határidőüzlet alkalmas a helyi áraknak a más termelő, vagy fogyasztó piacok áraival való összehangban tartására, ez által akár időleges árhalmozódásoknál, akár föltűnő áruhiány mellett az árhullámzásokat későbbi időben való kedvezőbb időben való értékesítés reményében korlátok között tartani. Valóban maga a tényleges átadással lebonyolított határidőüzlet, amint *Tizza István „Agrárpolitikájában”* mondja: „*megelőzi a tényleges áralakulást, kiegyenlíti, enyhíti az árhullámzásokat, s mérsékli, vagy jóformán megszünteti a rendes árcsökkenést aratás után.*”

A határidőüzlet és újból hangsúlyozom, — a szállítással lebonyolított határidőüzlet az árakra nivellálólóg hathat, megakadályozva a gyakran lokális okok folytán is elő állott ug-rásszerű árfluktuációkat, miután az árképződés az egész ország és a külföldi összes konjunkturák mérlegelése alapján folyik azon törekvés mellett, hogy az érintkezés a termelővel úgy, mint a fogyasztóval fönnttartható legyen és egyes vidékek, vagy országok hiányai, gyakran alaptalan aggodalmak nem befolyásolhatják azt oly mértékben, mint határidőüzlet nélkül befolyásolhatnák. Ellenben épen az a körülmény, hogy impulzusait nem csupán egyes vidékek, hanem az egész országból, sőt a külföldi exportáló és importáló területekről is nyeri, gyakran már nagy fölöslegek és jó kilátások idején kívülről nyert impulzusok folytán áremelkedéseket idéz elő, melyek a készáruüzlet útján csak lassabban, egyesek által már későn észrevehető módon lépnek életbe.

Ezek lehetnének és ezek a tényleges gabonaátadással lebonyolított határidőüzlet elő-

nyei. Hogy ezt csak föltételeesen és csak kis részben pozitíve mondom, annak oka az, hogy az ilyen üzletek a gabonahatáridőüzleteknek egy elenyészően csekély kis töredékét képezik és kényszerített kivételszámba mennek.

A határidőüzlet mostani formáinak barátjai, a biharvármegyei gazdasági egyesület is és a gazdák egyik legmélyebb tudású és legélesebb judiciumu vezető férfja, a határidőüzlet mostani formája mellett és csakis mostani formájával látják ezeket az előnyöket elérhetőnek. A következőkben tehát arra térek át, hogy mérlegeljen, mennyiben volt képes és képes-e egyáltalában a mostani formájú határidőüzlet, megfosztva adás-vételi jellegétől, az öt átszaturáló díjüzletek által játékká, fogadássá süllyesztve, hivatásának megfelelni: *az árakat a termelés és fogyasztás szerint alakítani, azokat kiegyenlíteni, enyhíteni, rapszodikus felszökését, vagy leszállását megakadályozni.*

Vegyük sorba a mérlegelendőket. Az árkülönbözöttek kifizetésével lebonyolított üzlet adás-vételi üzlet-e, vagy nem? Minden adás-vételi üzletben a vevő tudja, hogy milyen árut vett, milyet kell kapnia, az eladó tudja, milyet adott el, milyet kell szállítania. A határidőüzletnél — és most már mindig a mostani formájáról van szó — egy szokványoszerű, tehát a vevő által nem látott minőségre történik kötés, a mi az eladónak nincs is birtokában. Van még egy adás-vételi üzlet, melynek ez a kritériuma? Minden adás-vételi üzletnél a vevő átveszi azt, a mit vett, az eladó átadja, a minek eladására vállalkozott. A határidőüzlet tényleges átvétel és átadás nélkül is lebonyolítható, nem, már magánál a kötés elfogadásánál meg volt mindkét félben az a nyilvánvaló szándék, hogy áru közbejötté nélkül fogják lebonyolítani ezt az üzletet. Van még egy ilyen adás-vétel a kereskedelmi üzlet körében? Félrevezethet-e valakit az a körülmény, hogy a kötésben búza eladása van irva, mikor tudjuk azt, hogy a budapesti tőzsdén a határidőüzletekből csak 10% bonyolítottatott le áru átadással, 90% pedig áru átadása nélkül? A búzának névszerinti kikötése nem más, mint az a morális szalmazsál, a mibe kapaszkodnak a fiktív határidőüzletet adás-vételnek tartó védői. Hogyan is lehetne adás-vételi üzlet, mikor se nem követelt, se nem óhajtott lebonyolítás a tényleges átadás, mikor az alapszándék nem más, mint az árkülönbözöttek kiegyenlítése.

De ha nem adás-vétel, mi hát az áru közbejötté nélkül, különbözöttek fizetéssel lebonyolított határidőüzlet? Fogadásnak, játéknak mondtam fönnebb. Nem bir-e a fogadás min-

T Á R C A.

Középeurópai sörkísérleti és sör-mesteri iskolákról.

Irta: Cséres Lajos.

I.

Minden a mezőgazdaság elősegítésére alkult különösebb faktor, időközönként érdeklődése tárgyává szokta tenni a hazai komlótermelést s értékesítést, a miután vizsgálódásaik eredményeként, még eddig mindig az tűnt ki, hogy a magyar komlótermelés nem a legjobb sorsban van: elég ambícióval a segítőszerek felett is elmélkednek.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet is egyik régi ismerője és kutatója komlótermelésünk bajainak, maga is sok segítő módszert javasolt, úgy vagy két év óta komolyan ajánlotta az illetékes ministeriumoknak egy *sörkísérleti állomással összekötött sörfőző szakiskola* felállítását, mert meg volt arról győződve, hogy a hazai sörgyárak direktó nem szerzik be a magyar komlót, de legtöbbször csak Saazon át megkeresztelve, — mondom, ennek a vizsgás állapotnak abban találták egyik okát, hogy hazai sörgyárak sörfőző mesterei s technikusai csekély, morvák, bajorok, a kiknek semmi érzékük a magyar sovínizmushoz,

de nagyon is jól tudják miért ragaszkodnak a külföldi importhoz! s hogy nem altruisták, azt az érdekelt körök is jól tudják!

Felvettetővén az ujeszme, eddigi külföldi utjaimban, a hol csak lehetett kissé tanulmányoztam a fent jelzett szakiskolákat, a távolabbiakról pedig hiteles adatokat szereztem be: összes észleleteimet pedig itt van szerencsém közölni, de megjegyzem, hogy bár fontos lépésnek tartom ily szakintézmény felállítását hazánkban, s ha bár évről-évre jobbnál-jobb sörmestereket is képeznének ki, mégis itt felemlitem az idejuli segesvári komló-ankéton felszólaló *Rubinek Gyula* O. M. G. E. titkár azon nézetét, hogy a magyar sörgyárak akkor sem fognak magyar sörmestereket alkalmazni! — s ezen nézetet magam is osztom!

Mindazonáltal egy szemernyivel odébb akarván segíteni ezen ügyet, adataimat közlöm:

1. Talán legjobban berendezett intézetnek mondhatom a *berlini* sörfőző-kísérleti s sörmesteri iskolát. Az intézetet a német sörfőzők egylete szervezte s tartja fenn. Célja, hogy egyrészt sörgyárosok s sörmesterek találjanak benne oktatást egy 4½ hónapos téli és 4 hónapos nyári tanfolyamon. Az iskola fel van szerelve 1 nagy tanteremmel, egy vegyi és egy botanikai műhelylyel, kísérleti térrel, melyben komló-, árpa-, burgonya-kísérletek végezhetnek. Gyűjteménytáráiban a tech-

nologiai iparnak nagy gyűjteményei állanak a tanulóknak használatára. De legfőbb ismeretszerző helye a minta sörfőződe, a hol a tanulás gyakorlatilag folyik — persze német alapossgal.

Egyetlen felvételi kellék bizonyos intelligencia mellett a két évi sörgyártási gyakorlat. Hogy milyen komolyan veszik a németek ezen iskolát, kitűnik abból, hogy átlagban 8 évi praksissal iratkoznak be az iskolába. A tandíj 300 márka (360 kor.), de egyéb díj nem fizetendő! A téli tanfolyam tandíja 350 márka. Tanítanak: a sörgyártás, technologia, természettan és chemia, különleges sörgyártás, sörfőzési ellenőrzéstan, növénytan, különös tekintettel az árpára, komlóra, búzára, burgonyára s erjesztő gombákra, komlóisme, gépiszta, építészta, számvitel és könyvvezetés, jogisme és *váltóisme*, laboratoriumi munkálatok a vegyműhelyben s külön a növénytani műhelyben.

A napnak jelentékeny részét a sörgyárba töltik el a tanulók, a hol csoportonként más és más gépezet s művelet mellé állítatnak. Nem ritkák azonban a tanulmányi kirándulások sem, talán minden két hétre jut egy. A fegyelem katonás. Alapítványok folytán 10 ingyen hely is van szegénysorsúak részére.

Mint neve is mutatja, az iskola másik fő működése a főzési s termelési kísérletek

den ösmérvével? A konjunkturák javulását előrelátó és váró eladó, az, a ki à la baisse spekulál, hallgatagon azt állítja üzletkötésével, hogy az árak a jövőben esni fognak; a viszonyok rosszabbodását remélő vevő, a hausierer az árak emelkedését állítja. A két ellentétes vélemény közül az, a kinek véleménye beteljesedett, fizeti a nyeresémet, az árak közt mutatkozó különbözetet. Mindenben megegyez tehát a fogadás formájával, azzal a különbséggel, hogy itt a fogadók, az üzletfelek a véletlen közrejátszásán kívül a saját közreműködésükben is bizva, kötik meg a fogadást, üzletet. És ebben hasonlít a különbözeti üzlet másik oldaláról az olyan szerencsejátékhoz, melyet játszani is kell tudni, s melyben az ellenfele arcából olvasni tudó játékos megnyerte a játszmát. Maguk a különbözeti határidőüzlet védői, a kereskedők, Tisza István gróf is játéknak minősítik a különbözeti üzletet, melynek erkölcsi alapja nincs. És ennek bizonyítására megint egy véleményt citálok, a mely miatt megint nem vádolhat majd senki agrárius egyoldalúsággal.

„Az agrárizmus harca az ipar és kereskedelem” című röpiratban „Egy kereskedő” így védelmezi a „puszta tőzsdéjátékot,” mely szerinte is „a határidő ügyletek alapszándéka”: „Ha a támadások éle az ellen irányítatik (t. i. a játék ellen) akkor meg kell engednem, hogy a játékot erkölcsi szempontból védelmezni egyszerűen nem lehet.” „... de hozzátesszem azt, hogy az semmi esetre sem közérkölcsokből ütközőbb, mint pl. a totalisateur, de mindenesetre — a mint be fogom bizonyítani — közgazdasági és államháztartási szempontokból a lóversenyeken üzött játékot fontosságban jóval meghaladja.” De mennyivel meghaladja! A totalisatórón a könnyelmű emberek megtakarított, vagy hamis uton szerzett pénze úszik el, mert ők úgy akarták. Ők játszottak, viseljék hát a játék kockázatát és következményeit. — De a komolyság teljes híjjával van ennek összehasonlítása a tőzsdéjátékkal, mely egy ország lakói kétharmad részének munkával, fáradsággal, költséggel szerzett jövedelmének nagysága fölött dönt a nélkül, hogy azoknak beleszólásuk lenne a játékba. — Nem, ez az összehasonlítás nonsens. Hacsak úgy nem hasonlítjuk össze, hogy a lóverseny totalisatór nélkül az, a mi a ha-

végzése. Pontos s gyakran igénybe vett tanácsadója úgy a sörgyáraknak, mint a gazdáknak!

2. A müncheni sörfőző akadémia hatóságilag engedélyezett magán intézet. Minden évben április és november elején egy-egy négy hónapos tanfolyam indul meg. A felvételi feltételek 16 éves kor, elemi iskola s legalább egy évi sörfőzői gyakorlat! Tantárgyak: ált. vegytan, számítás, növénytan, természettan, sörfőzői üzemtan, építészettan, géptan, sörfőzői nyersanyagok tana, vegytani gyakorlatok, maláta- s sörfőzéstán, élesztőkészítés, összesen 42 órában hetenként. Négy délután mikroszkopikus gyakorlatot végeznek (erjesztő baktériumok); a gyakorlatból azonban hetenként csak egy délutánt töltenek valamelyik nagy sörfőzőben. Ez bizony kevés! A tanárok száma 8, a tandíj 250 márka, a laboratóriumi díj 20 márka. A tanrend kötelező! Vannak külön tanfolyamok: az élesztőkészítés tanóra- s vegyműhelybeli gyakorlatokra. Ezek tandíja 80—40 márka. Az akadémiaival vegyikísérelti állomás is van összekötve, a mely különösen a sörfőzői gyakorlatot segíti ki. Mult évben 135 tanulója volt az iskolának, kiknek átlag kora 23—25 év, de volt egy 17 és egy 44 éves tanuló is! Németországi 87 volt, a többi külföldi, ezek közt francia 1, orosz 4, svéd 3, s osztrák 14.

A mi a megelőző sörfőzői gyakorlatot illeti, átlagban 5—7 évi gyakorlattal bírtak, de volt olyan, a kinek 29 évi sörfőzői praxisa is volt!

(Folytatjuk)

táridőüzlet játék nélkül. Jobban mondva az, a mi lehetne, s a minek lennie kellene.

Az az irányzat, mely az alacsony búzaárak okozta válság okát a túltermelésben látta, tehát az élet és a nemzetgazdaságtan törvényeivel, a nagyobb termeléssel, nagyobb kínálattal hozta összefüggésbe az árak alacsony voltát, csaknem kizárólag az É. A. Egyesült Államok termelését és kivitelét tartotta szem előtt, mint a mely államnak a fogyasztás kielégítésénél tényleg a legnagyobb szerep jut. De ha végignézzük az E. Államok búza-termelési statisztikáját a nagyobb árhanatlás évtől, 1882-től kezdve és összehasonlítjuk ugyanazon időszak budapesti búzakurzusáival, még keresve sem lehetne megtalálni az összefüggést a termésmennyiség ingadozása — mert emelkedés nincs — és a buzaár hullámzása, jobban mondva a buza árának folytonos sülyedése között. 1882-ben 504 millió bush. termésnél a bpesti ár 11 frt 22, — 1883-ban csak 400 millió bush. termett az Unióban s az ár mégis csak 10 frt 12, tehát 1 frt 10 krral alacsonyabb volt. 1883-ben 512 millió bush. a termés, rá egy évre csak 357 millió s a nagyobb termésű évben mégis 9.11 frt, a kisebb termésű évben mégis annál jóval kevesebb, csak 8.39 frt volt a búza budapesti ára. 1890-ben 400 millió bush. 1891-ben 612 millió, tehát több, mint 200 millió bushellel volt több a termés s a rosszabbik termésű évben mégis közel 2 forinttal alacsonyabb az ár. Ugyanugy van 92 és 93 közt, mikor a termés 123 mázsa csökkenésével nem emelkedik, hanem 1 frt 11 krajcárral csökken a búzaár a bpesti tőzsdén.

De fogadjuk el azt az állítást, hogy az amerikai export csak a termést következő évben hat az európai s így a budapesti árakra is — a mikor azután nyilvánvaló lesz, hogy a határidőüzlet mégsem látja előre az események és konjunkturák változásait — mit látunk akkor? 1884-ben 512 millió bush. termett s a bpesti ár 85-ben 8.39 frt. 1885-ben csak 357 millió, tehát nagyon sokkal csökkent a termés és 86-ban ugyanaz, 8.39 a búza ára. Vagy — hogy csak a legszembeeszköbbs bizonyosságát adjam az áraknak a terméstől függetlenül való alakulásának — 1891-ben 611 bushelos termés után volt a bpesti búzaár 92-ben 9.09 frt; az 1893-ik évi 396 millió amerikai termés után 1894-ben 7.05 forint volt a búza átlagára.

Vagy vegyük a világtermést és egy világpiacon: 1888-ban a világtermés 59 millió tonna, a búza londoni ára 180 márka tonnánként, 1889-ben csak 58 milliót, a termés s az ár nem magosabb, hanem kisebb, csak 170 márka; a „Corn Trade News” adatai szerint 1891-ben a világtermés 297 és fél millió quarter volt s a londoni piac 185 márkával jegyzett, míg az 1892-i 294 millió quarter már csak 130 márkán kelt el tonnánként. Az első évben, 91-ben Budapesten 9.09 frt. 92-ben a kevesebb termésnél 7.98 frt volt az ár.

Vagy vegyük végül csak Magyarországot. 1887-ben termett 40.8 millió mm. s az ár 8 frt 21. 1888-ban csak 37 millió s az ár mégis még kevesebb, 7 frt 44 kr. 1889-ben 12 millió mmázsával volt kisebb a termés s az ár az előző évhez képest csak 55 krajcárral magosabb, a 90 évi termés a 89-nél 16 s a 88-nál 4 millió mmázsával nagyobb s az ár mégis a 89-nél 29 krajcárral, a 88-nál 1 forinttal nagyobb. 1897-ben 21 mázsa tehát csak fél termés 10.37 frttal, 1898-ban kétszer akkora, 42 millió termés 12.15 frttal kelt el, míg rá egy évre a 38 millió termés már csak 4 frttal olcsóbban, 8 frt 16 krajcárért ment.

Ha tényleg az emberi táplálékra alkalmas búza termése és szükséglete, kereslete és kínálata szabná meg az árát lehetnének-e ilyen homlokegyenest ellenkező árjegyzések, melyek a manchesteri iskola keresleti és kínálati elavult teoriáját halomra döntik? Valamilyen kereslet és kínálat mégis irányítja az árakat. Ez a baisse párt erőteljes ársülyesztő kínálata s a satnya hausse párt beteges ko-

reslete papirosbúzában. Hogyan is képzelhető hogy a valóságos búzában való kínálat és kereslet egymáshoz való viszonya szabályozza az árakat, mikor még az egész világ termése is elenyészően kis mennyiség ahhoz a papirosbúzamennyiséghez képest, a mit az árú átadásának szándéka nélkül egy-egy tőzsdén forgalomba hoznak s a mely papirosbúzában az árak alakításában épen olyan befolyása van, mint az emberi táplálkozásra alkalmas, sikert tartalmazó acelas búzában? csak az utolsó években is a tényleg termett 30—35 millió métermázsa búzában kívül a kötlevélekben több, mint 300 millió búzát adtak és vettek papiroson — a budapesti tőzsdén! Az amerikai tőzsdéken, Londonban, Liverpoolban, Párisban nem hat-nyolcszorosát, de negyvenötvenszeresét adják és veszik papiroson a világ tényleges termésének. Hogyan képzelhető akkor, hogy az egyik év egy néhány millió hektoliter többtermése döntené el az árakat?

És miután tényleg nem ez, hanem az árkülönbözetre spekulálók kisebb és nagyobb szerencséje, kisebb és nagyobb fufangossága irányítja az árképződést, azért az árak is, — a különbözeti üzletet védők állításával minden vonalon ellenkezően — óriási hullámhegyeket mutatnak egyes szerencsésebb hausse spekuláció esetében, mint a milyen az 1898-i Leiter-féle volt és az árcsökkenés mély örvényeit a hausse spekuláció bukása után. Nézzük a statisztika tanuságtételét. A különbözeti játék nemzetközi s a budapesti piacon való 1888-i inauguráció előtt lévő öt évben az egyes hónapok közt lévő legnagyobb árkülönbözet 1884-ben június és december között volt 2 frt; évek szerint az 1886-ik és 83-ik év között szintén 2 frt. A különbözeti játék meghonosulásától, 1888-tól kezdve 93-ig a hónapokban, pld. 1891-ben 8.51 és 11.44, 8.72, 11.42 forintos árak voltak s az évek közt a legnagyobb árkülönbözet 2 frt. 47 volt. Az árkülönbözeti üzlet fejlődésével nem csökken, hanem emelkedik a hullámzás. Például 1897-ben három egymásután következő hónapban 8.66, 10.18, 12.56. Ebben az évben legkisebb az ár áprilisban = 7.95, legmagasabb novemberben = 13.14, tehát nem kevesebb, mint 5 frt 19 kr. a különbözet. Hol itt az enyhítése az árhullámzásnak? 1898 még cifrában föst. 13.86, 14.83, 12.41, 10.84 ezek a számok így következnek egymásután hónapoként. A májusi 14.83 forint és a szeptemberi 9.20 frt között 5 frt 63 kr. a különbség. És négy egymásután következő évben, 96-tól 99-ig a különbözeti üzlet kiegyenlítő hatásának nagyobb dicsőségére az árak így alakulnak: 7.24, 10.37, 12.15, 8.16. Négy év között 5 frt különbség a legkisebb, kiméletlenül és erőszakosan lenyomott s a legmagasabb, erősen fölhasználó évi átlagár közt.

És hogy nemcsak Budapesten, hanem természetesen a vidéki városokban is így megy ez, azt a legkarakterisztikusabb 1898. év mutatja. Aradon az év elején 19.80 k. az év végén 14.20 volt 1 mm. búza ára, Kassán 17.6 januárban, 22 márciusban, 11.50 decemberben, Kolozsvárt januárban 16.80—17.40, márciusban 19, áprilisban 16, decemberben 13 k. volt. És így tovább.

És ha a mi kis piacainkat elhagyjuk és a nagy világpiacon felé fordítjuk figyelmünket, ugyanazt látjuk, az árak folytonos, nagymértékű hullámzását. Az 1899. évben a hullámzások összege Liverpoolban 193 $\frac{3}{4}$ márka, Párisban 137 $\frac{1}{4}$ m. volt. Bécsben 1 tonna búza ára márkában négy egymás után következő évben volt 125, 133, 184, 210; 1897. és 1898. években a bécsi árak közt 26 m., a budapesti árak közt 23 m., a berlini árak közt pedig csak 14.8 m. volt a különbözet. Mert a berlini tőzsdén 1897. január 1-től kezdve nem volt határidőüzlet.

Azok a gabonák, melyek különbözeti játék tárgyát nálunk nem képezik, sokkal szilárdabb és állandóbb árakat jegyeznek. A rozs, melyre még kihat a búzával üzött játék, a 96—99. években a búzával sokkal ki-

sebb hullámzást tüntet föl. Ime: 6:32, 7:37, 9:00, 8:46. Itt nincs mint a búzánál két év közt 3 frt, 17 és 3 frt 99 kr. különbség. A legnagyobb különbség 1 frt 68 kr. A sörárpa még sokkal nagyobb állandóságot mutat. A legnagyobb különbség, ami két év árai közt van 1883-tól 1900-ig a 97-ik és 98. évek közt levő különbségek, a mi 1 frt 58 kr. Öt éves átlagban is egész csekély árkülönbsétek vannak: 1883—87-ben 8:09; 1888—92-ben 7:56; 1893—97-ben 6:86 volt az árpa ára.

Az ár nivellálásnak azt az előnyét, melyet a határidőüzlet effektív formájának tulajdonítottunk, elpusztítja az árkülönbséti játék. Minden hónap, minden év, minden numerus megcáfolja, megdönti az ő árkiegyenlítési teóriájukat. Ezek nem hipotézisek, melyeket a felületesen vizsgálókkal bizonyítás nélkül el lehet hitetni, ezek a statisztika, a hivatalos statisztika teljes bizonyító erővel bíró számai. És ezek a számok azt bizonyítják, hogy a határidőüzlet mostani formájában *nem egyenliti ki és nem enyhíti* az árkülönbséteket. És a számok bizonyítékának acélhegyétől a hipotézisek lenge szöveteinek foszlányokká kell szétszakadnia.

Az eddigiekben negatív bizonyítással foglalkoztam. Igyekeztem kimutatni, hogy a különbséti határidőüzlet *nem* adásvétel, *nem* a termelés és fogyasztás, kereslet és kínálat szerint állapítja meg az árakat, *nem* enyhíti az árhullámzásokat és *nem* egyenliti ki a termelésben mutatkozó hiányokat. Sikertelenül álláspontomat kellően okadatolni, nem tudom. A következőkben azonban pozitív dolgot igyekszem majd bebizonyítani, azt, hogy ez a különbséti játék, amely a kereslet és kínálattól független, az árhullámzásokkal a termelőt sújtja *s az árak folytonos súlyedését idézi elő.*

A különbséti játékkal összekapcsolt határidőüzlet Kohn Dávid állítása szerint az jellemzi, hogy itt az ár hanyatlására is lehet spekulálni, míg a készvételi üzletnél csak az emelkedésre. Valóban: ez a karakterisztikája a határidőüzletnek. A haussier mikor a kötést csinálja, arra számít, hogy a határidő napjáig az általa vett áru ára emelkedni fog, a két időpont árainak különbsége az ő nyeresége. A baissier azzal a várakozással ad el, hogy a kötés napjától a határidő napjáig sikerülni fog a kipróbált módszerekkel, a közönség intimidálásával, hamis hírek terjesztésével, silány áru szállításával való fenyegetésekkel az árakat lenyomni, hogy ő olcsóbban vehesse meg a szállításra vállalt árut, illetőleg — és sokkal gyakrabban — hogy a vevőtől az árkülönbséteket megnyerje. A mai formájú határidőüzlet prononszirozott barátai, maga Kohn Dávid is elismeri, hogy a határidőüzlet teljesen szubjektív feltételezések mellett, valószínűségi számításokon alapul és ezen feltételezések, valószínűségek alakítják öntudatosan egy országot, nem, a világ gabonatermésének árait. De itt nemcsak öntudatos, de valószínűségeken alapuló áralakításról, hanem öntudatos és önérdéken alapuló önkényes áralakításról van szó, amely nagy átlagban az árak határozott csökkentésére irányuló tevékenység. Még Tisza István is *Agrárpolitikájában* konstatálja: *„Tényleg a budapesti tőzsde fejlődése, a határidőüzletnek mind nagyobb arányokban s mind szélesebb körökre való fejlődése a terményárak csökkenésével esik össze.”*

Ha a tőzsdéken működő irányzatok nem volnának aránytalanul elosztva, ha a baissere spekulálás szintén olyan risicóval járna, mint a hausse spekuláció, ha a tőzsdén működő örök nem volnának túlnagyok a tőzsde forgalmához, vagy a tekintetbe jövő árumennyiséghez képest, ha mind ez a „ha” nem volna, a határidőüzlet talán nem volna hátrányos a termelőre nézve. Akkor is végtelenül nyugtalanító lenne az a tudat, hogy áralakításunk egyes csoportok érdekétől, erejétől függ. De most, mikor tudjuk, hogy ez a sok „ha” nemcsak hogy meg van, most mikor meg van a lehetőség az árhullámzás lefelé

való irányításának s az csak a tőzsdén működő öröknek tetszésétől függ, most nemcsak nyugtalanító, de kétségbeesítő az árak egyoldalú leszorításának ezen lehetősége.

Mióta a határidőüzlet mostani formája elterjedt, az árak következetesen és rapszodikus árszökések kivételével évről-évre estek. És ennek az egyedüli oka, hogy az árcsökkenésre spekulálók, a baissierek számbelileg és anyagilag teljes és elnyomó nagyobb erővel bírnak a haussierek fölött és mert a rendszer mechanizmusa az ársúlyesztő spekulációt könnyíti meg.

Kétségtelenül igaz: minden kereskedő ez előtt a káros játék-üzlet korcszülött előtt közvetlen barátja volt a termelőnek, mert törekvése az áraknak piacon való megszilárdítására és előbbvitelére irányult. Ma a baissier folytonos eladásaival nyomja az árakat s mikor eléggé le vannak nyomva, eladása fődözésére vásárol. A haussier az árak bizonyos esése után szabadulni akar engagement-jától, hogy a még nagyobb esés ellen biztossítsa magát és elad buzát. És ez egyes kötéseknel egy egész lánc nyolc-tíz szemén megy keresztül. A baissier olcsón adja a buzát és ezzel nyomja az árat, a haussier vagy nem vesz, vagy vesz és igyekszik a lánc következő szemének tovább adni a kötést. Ezért jönnek az újság kommunikéiben olyan jelentések, hogy „vételkedv lanyha”, „elkelt 10000 mmázsa 20—30 fillérrel alacsonyabb áron” stb. stb., melyek mint a halálharang hangzanak a termelő fölött, a ki nem akarta az őszi alacsony árakon eladni buzáját és most kénytelen még olcsóbban odaadni. A gazdát is kényszerítik a spekulálásra!

Nem kell, csak egy nagyobb baisse spekuláns üzletmenetét nézni. *Van Gülpen*, a legnagyobb kávékereskedő egyike *„Határidőüzlet és Valutaügy”* című 1896-ban kiadott művében így írja le: „Egy befolyásos alkusz elmegy néhány tőkepenzhez, meggyőzni iparkodik őket a maga véleményének helyességéről. Ezek előlegezik a szükséges tőkét; ezzel az alkusz a határidőpiacon eladásokat és vásárlásokat eszközöl. A gazda terménye még nem is kezd érni, de az alkusz már kezdi az eladásokat. Mikor a termény ára 100 márkán áll, ő elad 99, 98, 97, 96 és 95 márkán azzal, hogy bizonyos határidőre szállít. Miután a tőke a határidőüzletben hatványozott hatalmat képvisel, az alkusz aránylag nagy mennyiséget képes eladni. A kellő pillanatban körlevelek, hírlapi cikkek, táviratok stb. útján forgalomba hozza azt a véleményét, hogy az áraknak esniök kell. Természetes, hogy megfelelően kiszinezi nézetét. Minden üzér siet a vásárolt mennyiséget eladni és az árak egyre csökkennek. Az alkusz bevárja a maga idejét. Mikor az árak már eléggé hanyatlottak, akkor óvatosan kezdi magát fedezni. Így azután aránylag csekély tőkével óriási összeget nyer anélkül, hogy egy szem terményt is látott volna.” Hogy ez nemcsak *Van Gülpen* ur hazájában, hanem nálunk is így van, azt tudja mindenki, aki figyelemmel kíséri a tőzsdéi határidőüzletet.

A budapesti tőzsdén például elad valaki 20000 mm. buzát 8 forintért és mikor az árak 20 krajcárral estek, fedezi magát olyan formán, hogy ha fedezeti vétele következtében 10 krajcárral emelkedni is fognak az árak, ő még mindig $20,000 \times 10 = 2000$ forintot nyer egy tőzsdéi délelőtt. Látható tehát, hogy a baisse spekuláció nem rossz üzlet. Azért is úzik olyan sokan.

Talán sikerült bebizonyítani azt, hogy egy baisse spekuláns és annak satellesei önálló működéseikkel hogyan hatnak az árak csökkentésére. Nézzük már most az egész a la baisse spekuláció együttes tevékenysége hogyan jut arra a gazdákra nézve olyan szomorúan negatív eredményre. Az 1896. nemzetközi gazdakongresszuson *Smith Károly* volt liverpooli tőzsdéi ügynök okosan állította ezt szem elé.

Távoli határidőre óriási mennyiségeket

adnak el az új termésből, erős árszállítás mellett, még a folyó évi határidőüzleteknek igazolhatatlan alacsony árain alul, demoralizálják az idej határidőüzletek vevőit, arra indítják őket, hogy az említett árszorító műveletek által okozott pánik hatása alatt a vásárolt mennyiségeket ismét eladják.

Felelősség nélküli emberek óriási termésekről beszélnek. Milliő számra dobnak kötések a piacra olyan emberek, akiknek fogalmuk sincs kötelezettségeik nagyszabású mérveiről, de szabadon garázdálkodhatnak, mert a kívül álló közönség közönyös marad és az árak hanyatlanak, mintha a 10—20 milliónyi eladás tényleges eladás és nem önérdékű spekulánsok egyéni véleménye lenne. Tapasztalat mutatja, hogy nagy baisse-határidőüzlet játék következtében, ha azt erős kezek viszik, mindig többé kevésbé nagy ársüvedés következett be az által, hogy ennek a baissejátékának szolgálatában megfelelő pillanatban a tényleges keresletet messze meghaladó gabonamennyiségek vonattak a belföldi piacra, hogy a kínálat annál nagyobb tömege szerepeljen s hogy az árcsökkenés ezáltal legyen indokolható.

Ez az erős baisse kéz mindig vasmarokkal szoritja le a gabonaárat, mert a hausse spekuláció általában sokkal nehezebb, sokkal nagyobb tőke fölött kell, hogy rendelkezék, hogy a kínált gabonamennyiséget fölszivhassa és azért nincs úgy, ahogy *Tisza István* mondja, hogy „egyszer az egyik, máskor a másik irányzat jutand túlsúlyra”, hanem a hausse spekuláció árfőlemelő hatása sokkal kevesebb jelentőségű, mint a baisse-irányzat árcsökkentő hatása. Mert az árdepresszióra irányuló játékok sokkal könnyebb, sokkal kisebb eszközökkel és kockázattal üzhetők.

Ruhland igen helyesen mutatja ki, hogy a kereskedelmi világ minden figyelme a határidőüzlet felé fordul, minden érdeklődés az árkülönbséte felé koncentrálódik. Effektív árak áraival senki sem törődik. A differenciákkal való üzérkedés dominálja a piacot, az határozza meg mindig az árakat. A gazdák kénytelenek eladni termékeiket és kénytelenek belenyugodni a „jegyzett” árakba, melyeket a fiktív készleteket képviselő ügyletek nyomán állapítanak meg.

De a különbséti üzlet árcsökkentő hatásának egy további oka az, hogy a határidőüzlet-játékok, melyekben skrupulus nélküli emberek vesznek részt, a bizonytalanság érzetét szülik és elriasztják a tőkét, mely nem hajlandó „strohman”-okkal fölvenni a harcot és tőkéjét az árcsökkentés megakadályozásában kockáztatni.

Mindezek az okok így működnek erőműveleg össze, hogy létrehozzák az árak csökkentésének azt a folyamatát, mely a gazdát munkája és tőkéje után eső jogos járadékától hovatovább megfosztja. Amit legeklatánsabbul ügint a statisztika bizonyít, mutatván azt, hogy míg az 1882—87. ciklus átlagára 9 frt 30 kr; az 1888—92-é már csak 8:30; az 1895—98-é már csak 7:80 frt. 1882—87-ben termett egy évben átlag 34,240.000 métermázsa; 1888—92-ben 35,852.000; 1893—97-ben 38 millió 305.000 mmázsa. A termő terület s az évi átlagtermés folytonos növekedésével szemben pedig termésünk összértéke folytonosan csökken, az első ciklusé még 31 millió 840 ezer frt, a másodiké már csak 29,757 ezer forint, a harmadiká csak 28,677 ezer frt. Vagyis ezek a számok azt mutatják, hogy a termelés a helyett, hogy folytonosan nagyobb értékű jószágokat produkálna, ellenkezőleg, a buzában folytonosan kevesbedő értéket produkál, hogy a nagyobb területű szántóföldön természetesen több munkával elért nagyobb termés ma kevesebbet ér, mint a csak néhány év előtt kevesebb termőterületen, kevesebb munkával, kevesebb költséggel produkált buzamennyiség. Ez a szignatúra a buzatermelésünknek most. S a fentiekben talán sikerült bemutatnom azt, hogy a hanyatlásnak ezt a bélyegét a különbséti határidőjáték nyomja földmivelé-

sünkre. Ez fosztja meg a gazdát ősi foglalkozásában való hitétől, jogos jövedelmének reményétől, életfontosságának föltételétől. És ez foszt meg egy olyan országot, mint a miénk, a közgazdasági prosperálás lehetőségétől.

Az, a mi által megtarthatók lehetnének a tiszta formájú határidőüzlet jelentős előnyei és kiküszöbölendők lennének a játék által a mezőgazdaságnak okozott károk, az az *ugynevett fedezetlen határidőüzlet, a különbozati játék megszüntetése*. De miután magánál az üzlet kötésénél nem lehet megkülönböztetni azt, hogy átadással vagy különbozetzfizeséssel óhajtják és fogják-e lebonyolítani az ügyletet, azért nem is a kötés, hanem a lebonyolítás mozzanata az, melynél a játékszerű spekuláció lehetlenné teendő. És ez a játékkülönbözetek perelhetetlenségének kimondásával érhető el, a mint azt a francia törvényhozás több ízben megtette.

Hogy pedig ennek az elvnek érvény szerzhető legyen, szükséges, hogy a tőzsdetancsban s a tőzsdetörvényben a gazdák képviselői is megfelelő számban legyenek és az állam részéről is olyan ellenőrző közeg funkcionáljon, a mely lehetővé tegye ennek a törvénynek megtartását s a határidőügyleteknek csupán áruátadással való lebonyolítását.

Kétségtelen az, hogy — a mint azt a párisi ez évi gazdakongresszuson is kimondták — hogy sikerrel és az összesség kereskedelmi és mezőgazdasági érdekei károsodása nélkül tulajdonképen gyökeres reformot csak *nemzetközileg lehet hozni*, hogy az egyik tőzsdéről kiűzött üzérkedés a másikon be ne feszkelhesse magát.

Addig is azonban, míg ez a törvényes intézkedés, mely megakadályozná azt, hogy egy játék, melyet megbizhatatlan, vagyontalan elemek saját hasznukra űznek, ne csaljon erre a lejtőre meggazdagodni vágyó tudatlanokat, és a mi a legfőbb, ne állapithasson meg a termeléstől és fogyasztástól, kereslettől és kínálattól független, s a mezőgazdaságot jogos jövedelmétől megfosztó alacsony árakat, életbe léptetnek, szükséges az, hogy az az előny, melylyel a kereskedők bírnak az által, hogy értesüléseiket az egész világból rögtön sürgöny és telefon útján megszerzik egyensúlyoztasék az által, hogy a gazda is legalább a budapesti tőzsdén a zárlatokkor jegyzett árakat lehető hamar megkapja. Az 1899. április 16-i keresk. ministeri 25,641 sz. rendelet kimondja, hogy a tőzsdei jegyzések: „Nemcsak a nagyobb piaccal bíró városokkal, hanem minden várossal és a járás székhelyén levő helységgel, melyek a távirat és telefonhálózatba be vannak vonva, táviratilag hivatalból közöltessenek.” És 542 ilyen póstahivatallal bíró helyet sorol föl. Kimondandó lenne, hogy nemcsak ezen az 542, póstahivatallal, hanem minden póstahivatallal ki függesztendő az árjegyzésről szóló távirat, s hogy a póstahivatal a hozzátartozó községekkel is a póstakiszolgáltatás idejében hivatalosan tudassa az érkezett távirat szövegét.

A magyar usance búzatypus megállapítása és jegyzése, valamint a jobb áru szállításánál adandó bonifikáció megállapítása, a mint azt a biharvármegyei gazdasági egyesület kérvénye is kívánja, kívánatos és szükséges.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

(Felelet B—y J—n úr kérdéseire.)

1. + Az alma-bor készítése módja. Az almborgyártásra legalkalmasabb az édes-kesernyűs ízű, csersavdus alma, melynek bora tartós lesz. Ha nincs elég ilyen almánk, édesselel is keverhetjük, de savanyu almával nem szabad. Az alma ne legyen nagy, mert a kisebbekből több héj és mag kerül földolgozásra, ezekben több fehérnye van s ez adja a bor tisztaságát. A borkészítésre szánt almát lehetőleg soká, ha lehet egészen a fagy beálltáig a fűn kell hagyni, az almabor készitést pedig a hideg idő beállta előtt, tehát körülbelül november ele-

jéig nem célszerű megkezdeni, mert lassu erjedés csak úgy állhat be. Az almát a fáról le kell szedni és nem lerázni, vagy leverni, nehogy megrepedjen és összepiszkolódjék a gyümölcs. A leszedett almát halomra rakjuk, hogy ott átizzadjon és az utóérést befejezze. Sem pusztá földre, sem szalmára rakni nem szabad, mert akkor zamatját veszti, hanem deszkából, lepedőből készitünk aljat neki. Mielőtt a préselés kezdetét venné, az almát le kell törölgetni, ki kell válogatni, hogy csak tiszta és egészséges maradjon borkészítésre. Ezután jön az alma összezúzása a rendelkezésre álló malomban, melynél arra kell ügyelni, hogy a héj és mag jól elaprozódjék.

A törkölyt vagy azonnal kisajtoltják, ha világos almabort akarnak; vagy csak 12—18 óra mulva, ha sötétebb, tartósabb bort akarnak nyerni. A préselés eleinte lassabban, később annál erősebben menjen, hogy a héjak zamatja tökéletesen kisajtoldjék. A lét vagy mustot egy finom szőrszítán nyitott kádba eresztjük. Az erjedés előjelei már másnap mutatkoznak a kis erjesztő gombák fölszálásában, a felszint borító sűrű habrétegben. A mint ezen a habrétegen fehér hólyagok törnek át, ez annak a jele, hogy a lefejtés ideje itt van, a mi a kád fenekétől 8 cm. elhelyezett csapon úgy történik, hogy a seprő visszamaradjon. A mustot teljesen tiszta hordóba kell lefejteni s ezt hűvös helyre, pincébe helyezni el. Az erjedés legmegfelelőbb hőfoka 14—18° C. A hordókra ügyelve, a mint látjuk, hogy az akona száján ismét fehér hólyagok mutatkoznak, a mustot más hordóba kell lefejteni, mi által az erjedés folyamata persze megszakad. Rendszeresen háromszor kell átfejteni az erjedő almabort, mindig akkor, mikor a fehér hólyagok mutatkoznak. Az erjedésnek végét lehet vetni vagy fagypontra való tartással, vagy pedig mesteres uton: égő kénkanócnak a hordóba eresztésével, megörölt és a hordó fenekére vászonzacskóban eresztett barna mustárral, vagy a mi legjobb: alkénessavas mésszel (nem gipsz!) amiből 4 literre 2 grammnál többet adni nem szabad. Az ily arányban lemért mennyiséget először egy musttal telt edénybe kell önteni, fölkeverni azután a hordóba öntve a borral jól összekeverni, mire az erjedés megszűnik és tíz évig is eltartható borunk lesz.

Az erjedéstől így megóvott bort hűvös, egyenletes hőmérsékű helyen tartjuk háborítatlanul április hónapig, amikor aztán palackokba fejtjük, vagy gyors fogyasztásnál hordónként megcsapoljuk. Előbb azonban meg kell deríteni. A derítési szerek: vizahólyag, 100 literre 30 gr., melyet először felliter almaborral vegyítve gyöngye tűznél kell felolvasztani és kihülés után a bor keverése mellett a hordóba önteni. 8 nap mulva a bort le lehet fejteni. A vizahólyagnál jobb derítő és tisztító eljárás mód, mely az iz tisztaságát is emeli, a következő: minden hordóra 2 kg. friss buzarkorpát számítva, azt forró vízben jól kimosuk, erősen kipréseljük, majd 50 liter forró vízben 35 gr. timsót olvasztunk föl és a korpát ebbe beletöltjük, 6—8 óra lefolyása után a korpát ezen folyadékból is kiveszszük s újra préseljük. Az így elkészített korpát azután harmadizben kifejtett almaborhoz adjuk, hozzákeverjük s a bor finom szűrőn átérésztve kerül az ászokhordóba. Kezdetben zavarosan folyik s a szűrőre addig kell visszatölteni, míg teljesen tisztán foly át.

2. + Tehéntejből kétféle módon lehet turót készíteni. Az egyik, az u. n. édes turó készítésének módja a következő: A kifejt tejet tiszta edénybe szűrjük és azonnal még tőgyemelegben beojtjuk. Megalvás után, mely 1—2 óra alatt szokott bekövetkezni, tiszta fakanállal gyengén összetörjük és az így nyert darabos masszát csücskös vászontarisznyába öntjük. A felül bekötött tarisznyából a savó egy részét kinyomkodjuk. A tarisznyát aztán csücskével lefelé tiszta levegőjű szellős helyen magásra fölakasztjuk, alája pedig a kicsurgó

savó fölfogására, edényt helyezünk. Négy-öt óra mulva a felesleges savó lecsepeg a tarisznyából és ekkor a turó használható. Így készül a tehéntejből *legjobb turó*, mely szellős helyen a tarisznyába 3—4 napig megtartja eredeti jó édes ízét, de gomolyában történő megkeles után sóval felgyurva készithetünk belőle érett turót, avagy kövér sajtot.

A másik, az u. n. savanyu turó készítésének módja a következő: A magától megalvadt és lefölezött tejet tiszta edénybe, gyenge tűzön folytonos kavarással mellett lassan hevítjük, hogy egyenletesen melegedjen fel olyan fokra, hogy melegét a kéz elállja. Ekkor már a tej savója átlátszó zöldessárga színt kap, mely annak a jele, hogy a kazein már teljesen kivált belőle. Az így elkészített massa, mint az előbbi, csücskös tarisznyába öntendő és szellős helyen edény felett fölakasztandó. A savó leszivárgása után, mely 3—4 óra alatt megtörténik, a turó használható és mint az előbbi, 3—4 napig is eltartható. Ebből azonban érett turót, vagy sajtot nem lehet készíteni, hanem csak mint friss savanyu turó használható.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvismertetés.

Az „Erdélyi Gazda Tárca Naptára“ 1901-re (VI. évfolyam) december hónapba fog megjelenni megnagyobbított kiadásban és egy igen hasznos újítással. Ezen újítás abból áll, hogy a naptár *közölni fogja az erdélyrészi országos és heti vásárok adatait*, melyeket az egyes vásártartó községektől külön kérdőívvel ellátott megkeresésekben most kért be a kiadóhivatal. A bekért adatok a következők:

Az országos vásárok napjai, külön feltüntetve az egyes állatnemek vásárnapjait és a kirakó vásár napját. Melyik az illető község *legjobb baromvására, mennyi a felhajtás azokon, melyik az illető község vasút-állomása, marharakodója? Van-e az idegenek számára szálloda stb.* Szóval minden, a mit tudnia kell egy vásárba menő gazdának.

Ezen adatok pontos közlése nemcsak az erdélyrészieknek, de az egész ország gazdaközönségének is igen nagy hasznára lesz. mert a Királyhágón tuli országrészekből is igen sokan járnak az erdélyrészi orsz. vásárookra szarvasmarha állományuknak, főképp igaerejüknek kiegészítése céljából. Ajánljuk e tárca-naptár megszerzését gazdaolvasóink figyelmébe. *Egy korona összegnek utalványon való beküldése ellenében bérmentve küldi azt meg: az »Erdélyi Gazda« kiadóhivatala Kolczsvárról.*

Hazai lapokból.

A „Közgazdaság“ legutóbbi számában „Darányi munkája“ című cikkben visszpillant az 1898—99. év közgazdasági állapotaira és rámutat arra, hogy az egészben kedvezőtlen közgazdasági állapotban is a mezőgazdaság aránylag kevesebbet szenvedett, mint a másik két közgazdasági faktor, az ipar és kereskedelem. És ennek okát a „K—g“ azokban a törvényekben keresi, melyeket Darányi alkotott, és pedig első sorban a munkaadók és mezőgazdasági munkások jogviszonyát szabályozó 1898. II. t. cikkben; azután az ennek kiegészítésére való „kubekosokról“ szóló 1899. XLI. ben; a munkavállalkozókról és segédmunkásokról szóló 1899. XLII. törvénycikknek. És a mezőgazdaság jövőben való kedvező alakulásának biztosítékát látja a munkás- és segélypénztárról szóló s a gazdatisztek jogviszonyát szabályozó törvényekben. Méltatja Darányinak azt a minden gazda által nagyra becsült érdemét, mely ezeknek a szociálpolitikai törvényeknek létrehozásánál őt illeti meg első sorban. Valónak és helyesnek kell mondanunk a „K—g“-nak azokat a sorait, melyeket földmivelési miniszterünk egy más intézményéről mond a következőkben:

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugyszintén azoknak jótállás mellett való le-
rakását. Továbbá bármintemű épület-asztalos
munkát és teljes butorberendezéseket a leg-
olcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányú és im-
portált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a
legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-
helyiségében, valamint minden helybelli és
vidéki elsőrangú fűszer és csemege keres-
kedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak
ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat.
Elvállalunk minden e szakmába vágó munká-
kat, de különösen butorokhoz szükséges márvány-
lapokat, magyar, francia, belga, olasz és
szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben.
Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. —
Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. Földy
Antal utóda Kolozsvárt, Ferencz József-ut 58.
szám. (475.)

„És ha megemlékezünk a Darányi által
benyújtott törvények elért és várható óriási
közgazdasági hasznáról azok az intézkedések,
melyeket saját hatáskörében a földmives la-
kosság elmaradt gazdasági nevelésére és ok-
tatására tesz, nem kevésbé kedvezően hat-
nak a gazdasági munkások, a kisbirtokosok
szellemi és anyagi jólétének emelésére. A téli
tanfolyamok háziipar üzésére szoktatják és
tanítják a földmivest. Eddig úgy volt, hogy
téli megette nyári keresményét, s most meg-
tanult kosarat fenni, kefét kötni, faragni: most
megtudja majd keresni azt, a mi neki télire
kell. A téli gazdasági előadások megadják azt
az elméleti tudást, a mi szükséges még náluk,
a gyakorlat embereinek is, a kiknek gyakor-
lati tudománya abból áll, hogy csinálják azt,
a mit nagyapjuk, úkapjuk űzött évtizedek és
századok előtt s a kiknek most, a változott
viszonyok között meg kell magyarázni, a ki-
ket meg kell győzni arról, hogy ez a régi
gazdálkodás ma már nem járja, hogy az okos
gazdálkodás saját magának hoz kevesebb
munkával is több jövedelmet. A múlt télen is
egész rendszeresen, egész hálózattal, mely
csaknem minden magyar községet magába
foglalt, terjesztette Darányi a föld népének
azt a tudományt, mely jobb megélhetést eredmé-
nyez a jobb termelési módok megősmérésével.“

Ki érezné és ki tudná mindezt jobban,
mint mi, a kik egy elenyésző kis részben szin-
tén kezére játsunk a kormánynak abban,
hogy ez az ősmertterjesztés minél szélesebb
körben és minél alaposabban történjen? A
„Közzgazdaság“ a leghelyesebb nyomon jár, mi-
dön a megalkulásakor kitűzött utat, a mező-
gazdaság érdekeinek szíven hordását követi.

A „Köztelek“ 91. számában hasznos gyá-
korlati cikk van az ürühizlalásról és értékesi-
tésről. Nálunk ugyan olyan állandó nagy ke-
reslete nincs az ürühusnak, mint Franciaor-
szágban és Angliában, hanem épen ezekre az
országokra és az őszszel és télen nálunk is
nagyobb ürühusmennyiséget igénylő keres-
letre való tekintettel érdemes ürühizlalással
foglalkozni. A juhokkal, ha a legnagyobb suly-
gyarapodást akarjuk elérni, célszerű több fe-
hérjét etetni, mint más állatnál szoktuk, tö-
ményített táparányu, fehérjében gazdagabb
takarmányt kell adni. A hizlalás első idősza-
kában $\frac{1}{4}$, a másodikban $\frac{1}{2}$, a harmadikban
 $\frac{3}{4}$ kg. fehérjét kell adni naponként és dara-
bonként. Ilyen jó fehérjetartalmu takarmány-
anyagok a tengeri, burgonya, olajpogácsa, stb.
melyeken kívül természetesen szalma, polyva
és lucerna, lóher, vagy gyepszénát is kell adni,
még pedig a szénaféléket a hizlalás első idő-
szakában nagyobb, a későbbi időszakokban
fogyó mennyiségben kell nyújtani.

Gyakorlati tájékoztatóul közeli egy ura-
dalom igen jól bevált takarmányozási „recept“-
jét: 3 éves merinóürük, (jó conditióban) 100
darab kapott naponta:

I. javítás időszaka. 28 nap

3.7 kgr. sójababdara
7.5 „ tengeridara
18.8 „ zabosbükönyszéna
112.9 „ takarmányrépa

II. Hizlalás. I. időszaka. 12 nap.

8.2 kgr. olajpogácsa
12.2 „ sójababdara
20.4 „ tengeridara
32.7 „ zabosbükönyszéna
245.7 „ takarmányrépa.

III. Hizlalás. I. időszaka. 7 nap.

12.8 kgr. olajpogácsa
12.8 „ sójababdara
34.2 „ tengeridara
34.2 „ zabosbükönyszéna
235.1 „ takarmányrépa.

IV. Hizlalás. III. időszaka. (kb. 30 nap.)

Az olajpogácsa, sójabab s tengeridara fo-
kozatos csökkentésével, az eladásig.

Az értékesítésre nézve az az irányadó
szempont, hogy a tulnag kinálatot a piacon
elkerüljük, mert akkor csak rendkívüli ala-
acsony ár érhető el. Elsőrendű hizott ürü kilója
34—40 fillér, párja 34—40 koronán, közép-
minőségű 26—34 filléren és koronán kél el a
budapesti vásáron. Bécsben néhány fillérrel
magasabb ár érhető el, úgy, hogy a szállítási,
stb. költségek fődözve vannak

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.**Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szesz-
gyártulajdonosok számára.**

A kassai m. kir. gazdasági tanintézetben
folyó évi december hó 5—20-ig szeszfőzői
tanfolyam tartatik szeszgyártulajdonosok és
gazdatisztek részére. Ezen tanfolyam célja
megismertetni a résztvevőket a szeszgyártás
elmélete és gyakorlatával, a szeszgyártás ter-
ren felmerült újabb vívmányokkal az ellen-
őrző vizsgálatok végrehajtásával s a moslék
értékesítésével. A tanfolyamon résztvehet min-
den szeszgyártulajdonos és gazdatiszt, a ki
legkésőbb folyó évi november hó 28-ig a kassai
m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál
ebbeli szándékát levélben bejelenti. A tanfo-
lyam csakis az esetben fog megtartatni, ha
legalább is öt résztvevő jelentkezik. A jelent-
kezők a tanfolyam megtartása vagy meg nem
tartásáról a jelentkezési határidő leteltével
azonnal értesítetnek. Tandíj 40 korona. Bö-
vebb felvilágosítással szolgál a kassai m. kir.
gasdasági tanintézet igazgatósága.

M. kir. földmivélsügyi miniszter.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olva
sóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki
hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható.
A hirdetési megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig
a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

A főrendiház is letárgyalta a *gazdatiszti
törvényjavaslatot* és módosítás nélkül, egyhan-
guan fogadta el azt úgy, amint a képviselő-
házból átküldték. Mihamarabb törvény lesz
hát a javaslatból és ezzel sokat fog segíteni
a tizezernyi intelligens magyar gazdatiszti
karon. Hogy még mindig sok kívánni valójuk
marad a gazdatiszteknek s hogy különösen a
nyugdíj kérdését nem oldja meg a javaslat,
az bizonyos. De nagyon helyesen mutatott rá
Darányi arra, hogy ennek létrehozása társa-
dalmi és szövethozati földadat és nagyon biz-
tató az, hogy ő egy megalakuló ilyen intéz-
ménynek erős támasza és anyagi gyámolítója
lesz. A főrendiházban Solymossy báró is egy
ilyen intézményt óhajt, még pedig a gazda-
sági egyesületekkel és valamelyen képesulat-
ban. Az újmutatást tehát megkapták a gazda-
tisztek. Szövetkezzenek, szervezkedjenek és komló-
forgalom. Eladó termés közte sok.

akkor önerejükől is létrehozhatják azt, a
mire a törvény nem kényszerítheti a birtokost
s amit az állam nem adhat a gazdatisztek-
nek. De a mit a törvény szabályozni fog, az
még fontosabb érdekük a gazdatiszteknek,
mert egy munkásélet szorgalmával, takaró-
kosságával a legtöbb meg tudja szerezni azt,
a mi a kényszer-munkátlanság, az elaggulás
idejében a megélhetésre elég. De hogy a szol-
gálat tartós, biztos legyen, hogy jogtalan és
igazságtalan elbocsátások rövid uton, szinte
statarialiter ne történhessenek, az benne lesz
a törvényben s az ennek a törvénynek erős-
sége lesz.

És megint egy üdvös törvényjavaslat, a
mit Darányi nyújtott be a képviselőházban.
Az *öntöző csatornák létesítéséről* szóló törvény-
javaslat ez. A Vadnay főtispán ideálja, az al-
földi gazdák vágyainak netovábbja! Kezdetben
vala az árvíz. A Tisza, Duna, Körös ki-kihágtak
medrükből és elárasztottak földet, várost. A
földet gazdag iszapjukkal megtermékenyítet-
ték, a városokat, falvakat romboló erejükkel
elpusztították. Miután szabályozták, medrükbe
szoritották őket, árvíz nem volt, a lakosság
nyugodtan lehetett házaiban — de nem jutott
a földnek sem a víz termékenyítő erejéből.
Most öntözni fogják az Alföldet. A hol arra a
szikkasztó szelek és forraon lesütő nap me-
legében olyan nagy szükség van. Most öntözni
fogják: előbb kis területen, mert hiszen a ja-
vaslatban kért 100.000 korona kicsi pénz. Az
öntözés termékenyítő hatása alatt az Alföld-
ből megint az a termékeny, még rizst is meg-
termő Kánaán lesz. Az öntöző csatornák mellé
aztán hajózható csatornákat csinálnak majd és
ezeken azután Szatmártól Keszthelyig fogják a
mozgó raktárak, a nagy hajók vinni az ország
minden részébe olcsón az életet. Milyen gyö-
nyörü perspektiva! Messze van egy kicsit.
Messze nekünk és messze tőlünk. Időben is,
térben is.

Nemcsak nálunk, a külföldön is hoznak
üdvös szociális törvényeket. Franciaország
megint átvette vezető szerepét az emberséges
társadalmi alkotások körében. Angliában a
délafrikai háboru nehezedik a kedélyekre, a
német alsóházban a „Kein Pardon“-t feszege-
tik és a „hun levelek“ miatt szemrehányá-
sokkal baimozzák a császárt, Franciaország-
ban pedig Millerand kereskedelmi miniszter a
kamara elé terjesztette a *sztrájkokról szóló tör-
vényjavaslatot*, a mely meg fogja akadályozni
az okatlan és igazságtalan sztrájkoknak a
munkaadókat terhelő hatását és meg fogja
akadályozni a munkások kiszípolozását. A
sztrájk kimondása fölött a munkásokból ala-
kitandó választott bíróság fog dönteni. Ez fogja
kimondani, hogy a sztrájk megkezdődik s az
alól egy munkás sem térhet ki, vagy hogy
nincs jogosultsága a sztrájknak s ez elől me-
gint egy munkás sem bujhat ki. Törvényes
intézkedések értelmében. Ugy, hogy büntet-
tetni fog akár az egyik, akár a másik hatá-
rozat áthágása. A munkás, a kis ember jogaiba
lép és nem erőszakos, hanem dicsőséges, bé-
kés forradalom után, a törvény útján.

Mi lesz a komlóval? Mint a saazi s
nürnbergi komlóvilág piaci tudósításokból ol-
vassuk, e hó 14-ike óta alig van valamelyes
éskomlóforgalom. Eladó termés közte sok.

finom komló is — még elég van, de vevő alig akad még alacsony kínálattal szemben is! Némi biztatásképen arról is írnak a lapok, hogy a nagy kereskedelem még nem látta el magát tartalék-áruval, melyet a nyár folyamán szokott a sörfőzdék részére szállítani, Belgiumban, Angliában még folynak az ezen idej vételek s hogy a németországi sörgyárak sem látták el magukat még a teljes komlókészlettel: mégis említett datum óta oly erős a depresszió, hogy naponta alig kelt el néhány száz az említett piacokon! Ez pedig a magyarországi komlónak is baj, mert belőle 80—120 q. még eladatlan hever! Többnyire finom komlók ezek, a melyekkel későbbi jó árban a szeptemberi kapkodás után biztak a termelők! S íme! csaknem nyakukon marad a termés. Habár lapunk régebbi tudósításai nem is akceptálták azon felfogást, hogy magyar termelő ragadja meg az első jó kínálatot! (s habár az idén is ezen termelőkhöz jártak jobban: de az ellenkezőre is van más évekből példa!) mégis helyesnek látjuk egyik októberi számunk jóslását, hogy a hírek szerint november első hetében lesznek még jó árkinálatok! S tényleg akkor még itt jártak a cseh sensálók s pénzt kínáltak. Azóta — mint Segesvárról halljuk — ezek is kitakarodtak az országból s helybeli alügynököknek is csak korlátozott megbízást hagytak itt. Mi lesz hát ezek után a mi komlónkkal? hátha ezt a százegyhány mázsát 2—3 osztályba összecsapva Budapesten árverés alá bocsátanánk. Hátha a magyar sörfőzdék is beállnak a vevők közzé? Midőn megkérjük lapunk olvasóit e téma megbeszélésére: e célra szívesen nyitjuk meg lapunk hasábjait. Ötven kilogrammonként az árak a külföldi piacokon az utolsó héten a következők voltak: *Saaz*: I. o. 154—156 korona, II. o. 146—148 k., III. o. 130—132 k.; *Nürnberg*: I. o. 125—130 Mk., II. o. 80—100 Mk., III. o. 60—35 Márka.

— **Elismerés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter *Vörös Sándor* kir. tanácsos, a magyarországi gazdasági akadémia igazgatójának tanári működésének harmincadik évfordulója alkalmából, ugyiszintén *Cserháti Sándor* akadémiai tanárnak tanári működésének huszonötödik évfordulója alkalmából fíradhatatlan és eredményes működéséért teljes elismerését, — továbbá *Pjetsch József* akadémiai titkárnak az akadémianál harmincöt éven át kifejtett ojadó buzgó működéséért elismerését fejezte ki.

— **Állatorvos-egylet az erdélyi részeken.** Az erdélyrészi állatorvosok a „Magyar Országos Állatorvos-Egyesület alapszabályainak 25. §-a értelmében kolozsvári székhellyel *»Vidéki Osztályt«* alakítanak, mely célból *Reich Albert* kir. állategészségügyi felügyelő a következő meghívót küldte a napokban széjjel:

Meghívó a „Magyar Országos Állatorvos-Egyesület Kolozsvári Osztályának 1900. évi december hó 9-én (vasárnap) dé. 11 órakor Kolozsvármegye üléstermében tartandó

alakuló ülésére.

Tárgysorozat:

1. Korelnök és jegyző megválasztása
2. Az osztály megalakulása, szükségességének kimondása.
3. Az ügykezelés szabályzatának tárgyalása.
4. Indítványok.

Felkérem mindazon kartársakat, kik ezen ülésen való megjelenésben akadályozva lennének, miszerint hozzájárulásukat hozzám fenn jelzett időig bejelenteni sziveskedjenek. Kolozsvár, 1900. évi november hó 10-én,

Reich Albert,

kir. állategészségügyi felügyelő

Társas chéd a New York szállóban.

Megjegyzendő, hogy az ülésen minden érdeklődőt szívesen látunk, valamint azon t. kartársainkat is, kik meghívót tévedésből esetleg nem kapnának.

Reméljük, hogy hazarészünk állatorvosai szívesen tömörülnek a fiók-egyesületben, mely-

nek ülésein alkalmuk nyílik jogos óhajaiknak a legmegfelelőbb alakban való nyilvánítására és karuk tekintélyének gyarapítására. Az ilyen módon való tömörülésnek különben igen sok előnye lesz úgy az egyes tagokra nézve, mint általában az állategészségügyi viszonyok javítására is.

— **Az O. M. G. E. évkönyve.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1899—1900. évi évkönyve, a mely az egyesület életében a IX. kötet most hagyta el a sajtót. Az egyesület tisztikara fáradságos és eredményes munkát végzett az egyesület egész 1899—1900. évi működését felölelő ezen terjedelmes kötet egybeállításával. A most megjelent Évkönyv úgy az anyag terjedelménél, mint annak szakszerű feldolgozásánál fogva méltóan sorakozik az eddigiek mellé és gazdasági szakirodalomunknak kiváló becsü forrásművül fog szolgálni. A vaskos kötet a következő fejezeteket öleli fel: I. Mezőgazdasági érdekek országos képviselője az egyesület által. II. Az egyesület tevékenysége a gazdasági szakértelem fejlesztése körül. III. Az egyesület által rendezett kiállítások, versenyek és vásárok. IV. Az egyesület belélete. Ezen fejezetek foglalják magukban annak a tevékenységnek leírását, melyet az Országos Gazdasági Egyesület az 1899—1900-ik évben kifejtett és melynek hű tükrét képezi a most megjelent Évkönyv.

— **Az erdélyi vásárok pontos közlése.** Az „Erdélyi Gazda“ kiadásában megjelenő *»Erdélyi Gazda Tárcs-Naptár«*-nak VI. 1901. évi folyama közölni fogja az erdélyrészi országos vásárok pontos és részletes leírását is. Erre annál is inkább szükség van, mert a szokásos naptári feljegyzések többé-kevésbé hiányosak és nem elég érthetőek, minek számos tévedés és károsodás a következménye. Az országos vásárok ügyében való általános tájékozottság nemcsak a vásárlók és eladók érdeke, hanem — a forgalom és vásári vármok emelkedése révén — fontos érdeke magának a városnak vagy községnek is.

Ez ügyben a kiadóhivatal a napokban minden vásártartó községnek körlevelet küldött s a mellé az adatok feljegyzése számára egy rovatos kérdőívet is csatolt, melynek nevezetesebb kérdőpontjai a következők:

I. *Országos vásárok:* 1—6 sorszámig: szarvasmarhavásár...-án, lóvásár...-án, juh- és sertésvásár...-án, kirakóvásár...-án I. A fentebbiekből melyik vásárokon van *legjobb baromvásár?* II. Hozzávetőleg *mennyi a felhajtás a legjobb baromvásárokon, hány darab ökör, tehén, borjú, bivalj, ló, juh, sertés, stb.-ből.* III. Mily különleges egyéb vásári cikkek kerülnek rendszerint forgalomba (a kirakóvásárt is ide értve)? IV. *Hogyan, mely vasuti állomásról lehet legkönnyebben és mennyi idő alatt oda jutni?* V. *Szállást hol és hogyan kaphatnak az idegenek?* VI. *Melyik a legközelebbi marharakodó vasuti állomás?* — II. *Heti vásárok:* A hét mely napjain tartatnak? Mik jelentősebb tárgyai (állat, élelmiszer, gabona, gyümölcs stb.)?

Felhívjuk olvasóink figyelmét a közcélu kezdeményezésre s kérjük, hogy egyenként is hasznának oda, hogy a községek előljáróságaitól az adatok mielőbb beérkezzenek.

— **Fák, csemeték és ojtóvesszők kiosztása.** A földművelésügyi miniszter hivatalos értesítője most tette közzé a kimutatást az állami faiskolákban és intézetekben meglévő és kiadható gyümölcsfákról, csemetékről és ojtóvesszőkről. E kimutatás szerint 350,000 ojtott gyümölcsfa, 3 millió csemete és negyedmillió ojtóvessző kerül kiadásra. Ugy az ingyenes, mint a kedvezményes áru fák és csemetékért a koronás bélyeggel felszerelt kérvények december 31-ig a földművelésügyi miniszterhez küldendők be.

— **A sertésvész esökkenőben.** A sertésvész most már igazán örvénydetesen kezd csökkenni. A földművelési miniszter legújabb kimutatása 110 olyan községről számol be, a hol az elmúlt héten teljesen megszűnt a sertésvész, a mely most már csak az ország 725

községében van konstatálva. A többi állati járvány tekintetében is állandó javulás mutatkozik. Kolozsmegyében azonban még mindig tart a sertésvész, mint a legutóbbi kimutatásunkból látni lehetett, csupán 2—3 községben nem fordultak elő a legutóbbi hét alatt megbetegedések.

— **Arankamentes, plombozott löheremag tisztán kapható a »Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank áruraktárának vezetőségénél, Kolozsvárt vasuti-állomás mellett.«** Minden megkeresés e címre intézendő és pedig idejében, hogy a raktárnak legyen alkalmja és ideje a kellő mennyiség kiállítására. (2.)

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLozSVÁRTT

Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelzalog és váltókölcsönöket nyujt és

BETÉTRE 5 1/2 SZÁZALÉK KAMATOT AD.

(412.)

Mahunka Imre császári és királyi udvari butorgyára *Budapest*, VIII. ker., Rigó-utca 8. sz. — Elvállalja bárminő kivitelű rajzok elkészítését. — Gyártelepén nagy választékú raktárt tart modern butorokból. (439.)

A IX. évfolyamba lépő

Mészárosok és Hentesek Lapja a husipar, zsir- és állatkereskedelem, állattenyésztés és állategészségügyi érdekek közlönyének szerkesztősége és kiadóhivatala november hó 10-étől **VII. Erzsébetkörut 2. sz.** alá helyeztetett át. (481.)

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitünő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

Czím:

ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPESTEN,
KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek
2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, lóerejűek.
Magánjárók (úti mozdonyok)
Kérjük minden szakbavágó kéréssel bizalommal hozzánk fordulni. készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Árjegyzék kívánatra díjmentesen k. ídeltik.

ÜZLET, FORGALOM.

Budapesti gabonatözsde.

Nov. 22.

Amerikában a fedezések tovább tartanak és ez némileg emeli a rendkívül alacsony árakat. A hangulat nálunk megnyitáskor szilárdabb is volt, de később a esendes készáruüzlet miatt az árak fokozatosan hanyatlottak. A forgalom minden tekintetben nagyon szűk korlátok között mozgott.

I. Készáruüzlet.

Az irányzat esendes, a malmok vételkészsége gyenge volt úgy, hogy csak 21,000 q. buza kelt el változatlan áron. A legmagasabb ár 7 7/8, a legalacsonyabb 7 korona volt. Egyéb gabonaművelés közul tengeriért 4-75, roz ért 6-67 és fél, zabért 5-37 és fél — 5-62 és fél K.-át jegyezték.

II. Határidőzlet.

Csekély érdeklődés és forgalom mellett az árak fokozatosan hanyatlottak.

A gabonatözsden a mai nap folyamán, az árak a következőképp alakultak.

Irányszal:	Reggel tartott	Déli 1 órákor gyenge	Esti zárlat lanyha
Buza ápril. (1901)	7.56-7.57	7.54-7.45	7.52-7.53
Rozs ápril. (1901)	7.23-7.24	7.22-7.23	7.21-7.22
Tengeri máj (1901)	5.03-5.04	5.02-5.03	5.57-5.58
Zab áprilisra	5.59-5.60	5.58-5.59	5.01-5.02

Kolozsvári piac

A csütörtöki (nov. 22 iki) hetivásáron a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként	K.-tól	12 00-13 20	K.-ig
Rozs	"	11:20 12:00	"
Zab	"	08:60 09:00	"
kukoricza	"	08:80-9 00	"
Széna	"	4:50-05 50	"
Burgonya	"	8:00 - - -	"

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékos,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereséymegtérítvények

Tessék

egy próba rendelést tenni a Kolozsvárt, Szentegyház-utca 1. a. sz. a. levő

Hazai italtermékek nagy raktárából

Ajánlok az idény beálltával egy posta-küldeményt bérmentes csomagolás és szállítással, utánvét mellett; a csomag tartalma:

- 1 liter üveg legfinomabb likör,
- 1 " " " Jamaika rum,
- 1 csomag 1/8 klgr. legfinomabb thea,
- 1 doboz 1/4 klgr. theasütemény.

Az I. osztályú csomag ára: 8 frt.

- II. " " " 6 "
- III. " " " 5 "

Nagy raktár pezsgő, cognac és borokból s a világhírű Szilágyi Eleonora-féle puncs-essencia gyári raktára.

Midőn a n. é. közönség hecess figyelmét különleges italelárúsító üzletre felhívom, szíves pártolást kérve vagyok

hazafias tisztelettel

(484)

Kopacz Antal.

Megrendelések gyorsan s pontosan eszközöltetnek.

HIRDETÉSEK.

ALAPITTATOTT: 1866.

MATUTSEK JÓZSEF

férfi-, női- és gyermek-czipész-üzlete

Kolozsvártt, (442.)

Mátyás király-tér 2. szám alatt.

1885. budapesti országos kiállításon jury-tag.

Ajánlja dúsán ellátott

Cipő-Raktárát

a helyi és vidéki t. közönségnek.

Megrendelések beküldött mérték vagy láb-beli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítetnek.

Sz. 344.—900.

(493.)

Haszonbéri hirdetmény.

Az erdélyi róm. kath. status kolozsmonostoti uradalmához tartozó, s Bogártelke határán levő 327 kat. holdnyi földbirtok, a hozzátartozó lak-, gazdasági épületekkel és lisztelő malommal együtt 1991. év márczius hó 1-től kezdve, 1907. év február hó 28-ig a 75—896. közjegyzői számú okiratban foglalt feltételek mellett, írásbeli versenytárgyalás útján haszonbérbe adatik.

Alapul vétetik a jelenlegi 4000 korona évi haszonbér.

Az erre vonatkozó ajánlatok 1900. év decz. hó 7-ének délelőtti 11 órájáig, a megígért évi haszonbéri összeg 10%-nak bánatpénzzül leendő csatolása mellett, határozottan kifejezve azt, hogy ajánlattevő a versenytárgyalási és haszonbéri feltételeket ismeri és elfogadja, az urad. intéző gondnoksághoz Kolozsvártt, kolozsmonostori ketület fő-utca 16. sz. nyújtandók be, ugyanott lehet megtekinteni, vagy lemásolni a versenytárgyalási és haszonbéri feltételeket is.

Kolozsvártt, 1900. nov. hó 22.

Az uradalmi intéző gondnokság.

Világhírű erfurti kertimagvak,
Valódi haarlemi jáczinthagymák,
Mindennemű gazdasági vetőmagvak (492.)

legelőnyösebben beszerezhetők

Radwaner és Rónai

magkoreskedésében.

I. G. Schmidt, erfurti magtermelő egyedüli magyarországi főraktára:

Budapest, V. Nádor-utca 8.

(a Lipót-városi kaszinó mellett.)

Eladó Méz!

A legfinomabb erdei színméz 3/5 kilogrammos üvegekben, à 1 korona, kapható az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalánál: Kolozsvártt, Deák Ferencz- (Bel-Közép-) utca 13. szám alatt. (375.)

Vidéki megrendelések bérmentve, utánvéttel!

(252.) (törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli, biztos óvszer
a fertőző borjűvérhas ellen

(Borjűvés z)

Mindig biztos hatású, egyszerű alkalmazás!

Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő:

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

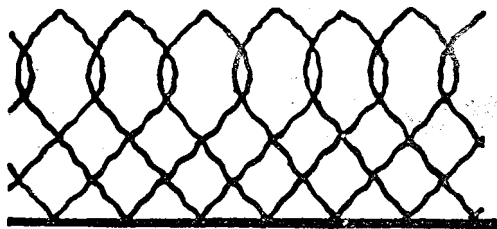

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éleskamra ablakok rostélyzatát, athányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher rosták Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és ezinszövetek. Kruppa-sodrony szegélyzetek, acél tüskés sodrony-keretek a t bekerítésére. Különbféle mintákban, fakterembe foglalt rosták és sziták, ruganyos agybetétek (mátráz), sodrony-láb-törők. Képes árjegyzékkel kivanatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindenmü nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legjutányosabb áron vállaltatnak és a legököltebben készíttetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

(415.)

Elvállalja mindenféle emlősök és madarak élethű kitémését. Vadászati Tropheák csinos kivitelben és agancsok felszerelését.

Zwörner Sándor állatkitevő-praeparatoriuma KOLOZSVAR, Unió-u. 15.

A kitémött állatoknak nincsen semmiféle veszélyes kigőzölgésük, tehát szobában is tarthatók. Ujdonság! Madarak kitémése relif-kép alakjában. Érdeklődők szívesen fogadtatnak.

(486.)

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

40 év óta udvari istállóknak, e nagyobb katonai és polgári istállóknak használatban, nagyobb fáradozás előtti és utáni erősítésre, rángatodzásnál az idegek merevségénél stb. A lovakat az idomításnál kiváló tevékenységre képesíti. Valódi csak a fenti védjeggyel, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógyszer-táraiban és drogueriaiban.

Franz Joh. Kwizda cs. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szállító, kerületi gyógyszerésznél Korneuburg, Bécs mellett. (328. I.)

A t. cz. gazdaközönség becses figyelmébe!

(465.)

Jutányos árban eladó 5 drb. 3000 kiló hordképességű 4 méter hosszú és 2 méter széles tolósfűtőrendszerű új **hidmérleg!**

8 drb. 1500 kiló hordképességű, erős vaskorlással ellátott új százados **marhamérleg!**

7 drb. 1000 kiló hordképességű és 9 drb. 500 kiló hordképességű **tizedes mérleg** az összes súlyokkal együtt, minden mérleg hitelesítve!

Becserélek ócska marhamázsákat új hidmérlegre vagy új marhamérlegre!

Javításokat pontosan eszközölök!

Dénes Manó, mérlegműszerész, BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Szőlőoltványok

és európai gyökeres szőlővesszők.

Szokványminőségben teljes jótállással, fajtisztán és minden hibától mentes. A mélyen leszállított áráról, az előleg nélküli megrendelésről s a szokványminőségűtől csak csekély részben is eltérő oltványoknak saját költségemen visszavételéről az ingyen és bérmentve küldendő árjegyzék nyújt teljes és kimerítő fölvilágosítást.

Ripária-Portalis (valódi Gloire de Montpellier).
Rupestris-Monticola (azonos és teljesen fajtisztá).
Élőkerítés (élősvény) csemeték. Gleditschia (Koronatövis, Krisztustövis vagy tuskéslepényfa).
Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek. Ezen katalógus megszerzése minden birtokosnak igen érdekében áll, még azoknak is, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne nemcsak az árak jegyzéke foglalatik, hanem számos oly közlemények, melyek a gazdának nagy szolgálatot tesznek. — Tartalmazza ezeken kívül az összes szőlőfajok leírását, termőképességét, vidékenkénti viselkedését, metszését, betegségekkel szemben ellenálló képességét és más gyakorlati tudnivalókat. Ugyszintén az élősövény-telepítés rendkívüli eredményeit, melyek minden gazdára nagy előnnyel bírnak. — Cím: Érmelléki első szőlőoltvány-telep. Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid. (457.)

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr. gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap **délelőtt 9-től, este 10 óráig.**

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten: Spanyolország, Sevilla város.

ELADÓ BIRTOK.

Haláleset miatt a néhai Bátor Löwenthal Károly Szászpénteki Kolozsmegyében fekvő 1365 kataszter holdas tagosított birtoka jutányos árban **eladó.**

Bővebb felvilágosítást ad Nechay Lipót, Szászpéntek, u. p. Teke. (483.)

Kitünő minőségű slavoniai

Tölgymakkot

nemkülönben mindenféle erdészeti magot ajánl a „Magyar magpergető gyár, Faragó Béla Zalaegerszegen.” (411.)

Minden kiállításon kitüntetve, legutóbb Párisban ezüstéremmel.

Hazafiak!

(359.)

Üzletünknek 30 év óta megszerzett jó hírnevét továbbra is fenntartani óhajtjuk, dacára hogy az általános árfelemelés

bekövetkezett, üzletünkben még a régi jutányos árban szolid kiszolgálás mellett minden kézmű, rövidárú, vásznak, cipő, kalap és gyermekjáték kapható és iparkodunk a külföldi árukat honi készítménnyel kicserélni. Nagy raktár zsebro-bőrből, különleges férfi és női kivágott gombos és magas fűzős cipő árúban.

Monogramok és himzések a legújabb minták jntányosan előnyomattatnak.

Központi nagy áruház!

KOHN LAJOS ÉS TÁRSA

Kolozsvár, belhid-utca 24. (a m. kir. posta-palota mellett.)

Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetük fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek áránál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. czimzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS
MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR
részvény-társaság
BUDAPEST,
Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

(262.)

Jó és szép munkáért.

Szép munkáért és haladásért.

Jó, szép munka és haladásért.

Klaszovitt György

szíj és nyeregyártó

Kolozsvárt Unió-utca

Raktár mindennemű koosikázó és lovagló szerelvényekből, urak és hölgyek, valamint a cs. és k. tisztek részére előírás szerint.

Minden előforduló szíj és nyeregyártó és táskásmunka készítés.

Használt hámok és nyergék mindig kaphatók, használt tárgyak megvételnek vagy becseréltetnek (363.)

Téli és nyári lótarok raktáron vagy megrendelésre.

Takarítószeret bármely színű bőrhöz kaphatók.

2411.—1900.

Korpa és sörtörköly szállítás.

A fogarasi m. kir. állami ménésbirtok 1901. évi

1500 q. finom buzakorpa és

250 q. szárított sörtörköly

szükségletének biztosítása végett f. évi december hó 10-én délelőtt 11 órakor Fogarason zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az egy korona bélyeggel ellátott ajánlatok a fent említett határidőig a ménésbirtok igazgatóságához nyújtandók be, a hol a szállításra vonatkozó bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Fogarás, 1900. november hó.

Földmívelésügyi m. kir. Minister.

(490.)

Eladó elsőrendű szőlő-ajtványok

Miniszteri szokványminőségben

és kitűnő

asztali Ó- és UJ hegyi borok

nagy mennyiségben!

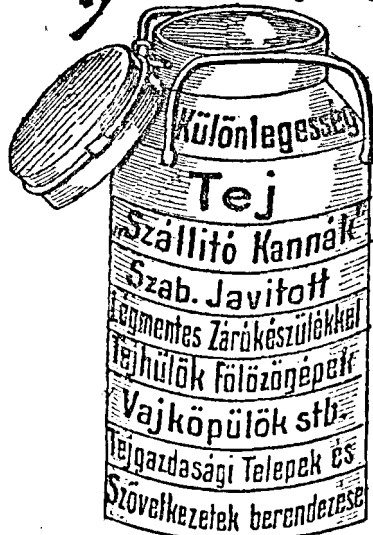
Gyökeres ojtványok: Bakar Piros, Erdei fehér, Bácsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Ropogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 100 frt első osztályu. Sima zöld ojtvány ugyan ezen fajokból ezre 60 frt első oszt., mind Rupestris és Rip. portalis alanya vannak ojtva, kapható nagy mennyiségű Othello sima vessző ezre I. oszt. 6 frt. Delevardt sima 25 frt.

Megrendeléseket elfogad:

Sándor József

Bihar-Diószegen.

(480.)

hazai Jpar

ELSŐ ÉRMEK, ARANY KITÜNTETÉSEK, ALLAMDIAK stb.

A BALANCE SEPARATOR

lefőlöző-gépek hat hónap alatt kifizetik önönmagukat.

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI., ANGYALFÖLD, JÁSZ-UTCZA 7.

(292. II.)

Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek teljes berendezése.

Tisztelt vevőinknek hosszabb időre biztos vajpiacot biztosítunk.

FUCHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI. Jász-utca 7.

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszertára a sz. Józsefhez Bécs. XII 2., Schönbrunnerstrasse 182.**Hotter-féle Absorbínol**

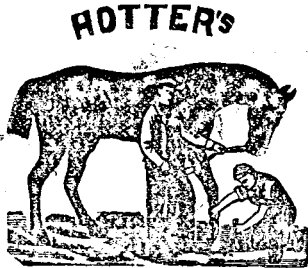
1/2 palack frt 6— 1/2 palack frt 3.50.
Eltávolít mindennemű kinővést és zsiros testtapadékat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajknál, csülökdaganatoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti és meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora

lovak és szarvasmarhákak, 1 csomag 80 kr.
Kitűnő potlák a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs

1/2 tégely 2 frt. 1/2 tégely 1 frt. 20
Felülmulthatlan holttetem eltávolítására régi bajknál is.

állatgyógykészítményei

a jelenkor legkitűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszertárakban és drogeriákban.

Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL** városi gyógyszertárában Budapest városházter, **Dr. Egger Leó** és **Egger J. Nádor** gyógyszertárában Budapest, VI. Váci-körút 17. és **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertárában Budapest VI. Király-utca 12. (324.)

Hotter-féle Training-Fluid

1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradalmakra és vontatásra képesíti. A tuleröltetés következményeinél, bénulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmazatik.

Hotter I. és II. sz. dísnópora

1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a dísnók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer

1 üveg 1 frt 50 kr.

Lovaknál mindennemű kólíka és hügy felakadás, szarvasmarhákban pedig pufadság ellen alkalmazandó.

„Zöldfa vendéglő“**Kolozsvárt.**

A vidéki intelligentia találkozó helye.

Olcsó és tiszta szobák, olcsó s jó ételek s italok. Pontos kiszolgálás. Külön istálló és kocsiszin.

Tisztelettel

Manás József

(356.) vendéglős.

Telivér poland china tenyészkankokat

elad: **Ordódy Mailáth Gizella**, Budapest, Muzzeum-körút 7. sz.

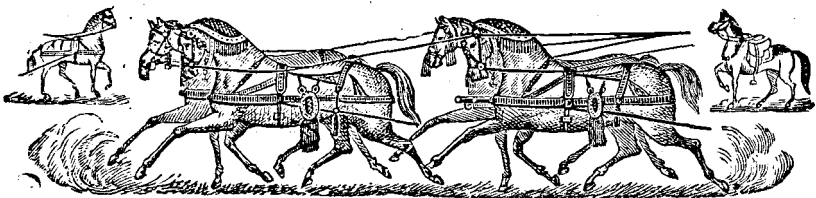
(469.)

A Magyar Keramiai gyár részv. társ. Budapest. Iroda VIII József-körút 14. Telefon: 52-74. Gyárak: X., Kőbánya, Óhegy, Telefon 53 09. Ajánlja Rost Ottó mérnök és a keramit feltalálójának személyes vezetése mellett gyártott, kocsit, járda- és udvarok burkolására kitűnőnek elismert keramit köveit és keramit lapjait. (437.)

DROGUERIA.**BUKGER FRIGYES****KOLOZSVÁR,****Fötér.**

Gyógyszerek, kötszerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerek, pipere-cikkék dús raktára. (358.)

BENYOVI TS ISTVÁN**szijgyártó üzlete**

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 16. (Angol Királynő szállodával szemben)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

szijgyártó üzletemben

bármilyen e szakmához tartozó tárgyak dús választékban, szabott és jutányos ár mellett kaphatók.

Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidéken, a legpontosabban kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek, ugyszintén javításcat is.

Kiváló tisztelettel

(355.) **BENYOVI TS ISTVÁN**

szijgyártó.

➔ Vidéki megrendeléseket, ugyszintén javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árban teljesítek. ➔

STANDARD

életbiztosító társaság
Edinburghban, Angolhon.

Alapított 1825.

Magyaországi fiók: Budapest, V. ker., Fürdő-u. 4.

Évi bevétel	28,750.000 korona
Kiutalt nyereségyrészek	150.000 000 „
Vagyon	230.000 000 „
Halálesetek folytán kifizetve	478.000.000 „

A „STANDARD“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása díjzetések elmulasztásánál. Tőkésítés, és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háboru biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Erdélyrészi vezgrügynökségek:

Kolozsvár: **Kauntz József Ferencz** József-utca 17. (453.)

Brsssó: **Czink K.** Tehén-tér

tejgazdasági eszközöket vagy gépeket venni szándékozik!

tehenészetet akar berendezni!

tejgazdasági telepet kíván felállítani!

tejszövetkezetet óhajt létesíteni!

az forduljon teljes bizalommal hozzánk.

Díjmentesen szolgálunk utbaigazítással, tanácssal.

Alfa-Separator

(244.)

részvénytársaság.

ezelőtt: **Pfanhauser A.**

Budapest, VII., Erzsébet-körút 45.

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, czimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz húrokat

Braun Mihály

hangszergyáros (347.)

KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-u. 18/a.

Mindennemű javítások pontosan és olcsón eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Faragó-féle**Csüdsömör-kenőcs.**

Biztos hatású szer, osüdsömör, fám és nyeregörés ellen.

Faragó-féle**Verseny fluid.**

Izom, izület-rándulás, valamint rokkantság esetében kitűnőnek bizonyult.

Mindkét szer, környékbeli több nagyobb uradalomnál, valamint kisebb gazdánál kipróbálva;

több év óta igen jó eredménnyel használtatik.

Kapható a feltaláló és készítőnél

FARAGÓ ÖDÖN

gyógyeresznél (381)

Tót-Komlós Békés-megye.

1 nagy tégly Csüdsömörkenőcs	2 korona
1 kis	1 „
1 üveg Versenyfluid 3 deciliter	2 „

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-u.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Állást keres érettségelt, kolozsmonostori kitűnő oklevéllel bíró s állatorvosi akadémiát végzett ev. ref. vallású, nős gazdatiszt, a ki egy ismert belterjesen kezelt gazdaságban nyolcz év óta önállóan működik. Jártas a gazdaság minden ágában, ért a komló beállítás, cukorrépa termeléshez, de legfőbb óhajta egy belterjesebb irányzatú, nagyobb állattenyésztés, állattenvelés, hízalással rendelkező gazdaság szolgálataiba lépni, a hol állattenyésztés, növendék és tenyészállatok nevelése, hízalás, állatgondozás és gyógykezelés körül szerzett tapasztalatait érvényesíthetné. Irodai munkákban teljesen jártas, gazdasági számvitel beállítása, ménes. gulya, juhászat törzskönyvelésére ajánlkozik. 1901. april havában szolgálatba léphet. — Megkereséseket kér e lap kiadóhivatalába. (491.)

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Egy 40 éves keresztény valású, nős, szakképzett, egy gyermekkel, 20 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, ki gazdaság, erdőszet és szőlőkezelés minden ágában jártas, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, nagyobb uradalmakban szolgált, szerény feltételek mellett 1901. január hóra állást keres, czim kiadóhivatalban. (494.)

Kertész,

nős, gyermektelen, 40 éves, a gazdasági kertészetben, törpe fa, konyha- és gyümölcskertészetben elsőrendű bizonyítványokkal képzettségének megfelelő jobb állást keres újévi belépésre. Szives Ajánlatot keres Bischoff Ernő, Kassa, Kalvária-utca 7. szám. (477.)

Ajánlkozik

földmives-iskolát jó eredménnyel végzett, 21 éves keresztény fiatal ember bármiféle gazdaságha, mint **gyakornok** alkalmaztatni azonnali belépésre. Czim Bagossy István, Zsibó, Szilágy megye. (466.)

Kovácsnak ajánlkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czim 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Egy gépész állást keres. Czime (336.) alatt a kiadóban.

Gépész kovács

éves állást keres uradalomban, szerszámmal rendelkezik.

Czime: **Márhoffer Jakab**, Budapest, Ó-Buda, Filator-i-út 1954. sz. (467.)

Medgyesi földmives- és sáryári tejjgazdasági szakiskolát végzett nőtlen fiatal ember, ki a magyar, német és a román nyelvet bírja, megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban 472. sz. alatt.

Kezelőtiszti, intézői, fixadminisztratori

állást keres qualificált gazdász, hosszabb gyakorlattal, felmondatlan állásban

Bérgazdaságra nem reflectál.

Czim: a kiadóban. (485.)

Betöltendő állások:

Gazdatiszt kerestetik, erélyes, képzett és szorgalmas Állását azonnal elfogalhatja. Czim 336. a. ad a Kiadóhivatal.

Különfélék.

●●●●●●●●●●

Eladó fajbaromfiak.

A kenti-lónai uradalomban eladók:

1. Langshan tyuk törzsek,
2. Pekingi kacsák törzsek,
3. Emdeni gunarak,
4. Bronz pulykák.

Árak megegyezés szerint.

Levélbeli vagy szóbeli értesítést ad az

Intézőség Kendi-Lónán.

Pósta helyben, vasúti áll.:

Választut—Bonczhida. (488.)

●●●●●●●●●●

Vizvezeték és csatornázási vállalat. BARANYI JÁNOS, épület műbádós és szerelő Kolozsvárt, Széchenyi-tér 7. sz. Csatornázások, vízvezetékek és fűtőszobák berendezését, valamint ezek éves javítását jutányos áron elvégzi. Telefon 191. (470.)

Gazdasági iroda

Kolozsvárt.

Ferencz Dezső Jókai-u. 4. sz. Elvállal mindennemű megbízásokat, eszközöl és közbenjár:

Birtok vétel vagy eladásoknál,
Birtok bérleteknél,
Biztosítások szakszertü felvétele és károk képviselőleténél,

Gazdasági termények, cikkek és szükségletek eladása vagy jutányos beszerzésénél,

Uradalmak és nagyobb bérgazdaságok elszámolásának szakszertü felülvizsgálatajánál,

Szeszgyárak, malmok és villanyvilágítási berendezéseknek különösen előnyös forrásokkal szolgál.

Megkeresésre díj-alanul válaszol, s csak lebonyolított üzletek után kíván díjazást. (487.)

* * *

Vételre: kerestetik egy jó minőségű 200 kat hold terjedelmű mezőségi és egy ugyan olyan nagyságú birtok bármely vidéken.

Eladásra: kínálnak több kisebb, nagyobb birtok, felvilágosítással szolgál a gazdasági iroda.

Telelésre

jó istállóba, sok és jó takarmánnyal, elfogad 20—40 drb. 1 évnél idősebb szarvasmarhát vagy bivalat

jutányos áron egy kisküklő-megyei gazda.

Czimét tudatja a kiadóhivatal. (489.)

Csikmegyében,

Tusnádfürdőn az újonnan fölépült és már 50 év óta ismeretes „Három huzár” s. álloda halál-estét követőben eladó, esetleg bérbeadandó. Ez az újonnan berendezett szálloda 20 évre addómentes és 50 lakóhelyéből áll, melyek között 36 teljes modern butorzatú és fehérnemű készlettel ellátott vendégszoba van. Ezekhez járulnak: egy 200 személyre berendezett és porcellán edényekkel, berndorfi evőkészlettel ellátott étterem, tágas konyha, 2 nagy fűtőkemencével és teljes berendezéssel, továbbá fa-, mosó- és majorság kamrák, pincesz stb. Bővebben értekezhetni a tulajdonosnál, Szemerjay Istvánnál, Brassó, pályaudvar. (410.)

Nyulragás ellen biztosító nádoztványvédőim százát vasúti 8 koronáért, továbbá legkiválóbb fajtajú 5 éves alma- és körteoltványaimat Diósgyőrből **egy koronájával** szállítom. Kerékgyártó Elek tanár, Budapest, Hódervári-utca 29. (438.)

Minta hentes üzlet

Lévay János

Kolozsvár (391.)

K. monostor-u. Megyeház mellett.

A n. é. közönség becses pártfogásába ajánlja minden különleges hentes árúit.

Vidéki gazdák figyelmébe!

„Orient szálloda”

kávéház és étterem

KOLOZSVÁRT, Nagy-utca.

A modern kor igényeinek megfelelően átalakított vendégszobák; naponként 85 krtól följebb.

Az ételek háziasak, olcsók, borai valódiak kiszolgálása olcsó és pontos. Szives pártfogást kér: (352.)

a szállótulajdonos.

Első magyar üvegyár

részv.-társaság

Budapesten, Ferencz József-tér 8 sz. (447.)

(Béla-utca sarkán.)

Asztali készletek kristály-üvegből.

Herencsvölgyi gyárunkban készül a magyar kir. udvartartás összes üveg-készlete.

Tizenkét személyre való készletek 52 darab 13 koronától 200 koronáig.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Csiszolt és préselt szőlő-mosó.

B. Bak Lajos Ö csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa műbutor és épület asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított: 1869. (463.)

Jövedelmező foglalkozást (479.)

találnak bármely osztályhoz tartozó oly tisztességgel egyének, kik ezügem részére eredeti sorsjegyek részletfizetésre való eladásával foglalkoznak. Magas jutalék és megfelelő tevékenységűnél esetleg fix fizetés is. Ajánlatok intézendők

FUCHS H.

váltóházhoz Budapest, IV., Kecskeméti-utca 1.

Magyar fém- és lámpaárugyár r. t. Petroleum-lámpák, légszesz és villanyvilágítási testek, mindenféle fémdiszműcikkek stb. Raktár: Kolozsvárt, Wesselényi-u. 20. (452)

Első egyedüli magyar zongoragyáros **THEK ENDRE**. Főraktára: Budapest, Őllői-ut 66 a gyárban; fiókraktára: Kolozsváron, Unió-utca 12. sz. **Farkas Ödön** igazgatójánál. (450.)

OSVÁTH PÁL

puskaműves, fegyver- és vadászati cikkek raktára Kolozsvárt, bel-közép-utca 23. sz

Mindennemű javítások, becserélések, új agy készítés, csőbarítások stb. a legjutányosabb árak mellett vállaltatnak fel és pontosan teljesíttetnek. (458.)

Biasini szálloda

Kolozsvárt.

Vidéki urak találkozó helye.

A legkényesebb izlésnek is megfelelően átalakított szobák, étterem s kávéház. — Jó és olcsó ételek s italok. — Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Valkovics Samu (349.) tulajdonos.

A ki hazai szövevből készült ruhában akar járnai, az forduljon megrendelésével

Marcinkiewicz Ignácshoz, kinek szabó-üzlete Kolozsvárt, Deák Ferencz- (ezelőtt Belközép-) utcában van. (459.)

TRISKA J.

KOLOZSVÁRT,

zongora, harmonium és cimbalom

raktára, hol a leghiresebb gyárakból vannak zongorák, a melyek 350 forinttól 1200 forintig terjedő árakon részletfizetésre is kaphatók. Iskolai és templomi harmoniumok, valamint Schunda-féle cimbalomok. (462.)

(36.)

Kézpénz-köicsön

földbirtokokra és házakra, a valódi becsérték háromnegyed részéig, II. helyre is, **törlesztésre**. Birtokos földmondhat bármikor, pénzüntézet nem. Lebonyolítás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. Semmi előleges költség. Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat, valamint kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzalog-Forgalmi-Intézet,

Budapest VI., Váci-körút 39. Tíz esztendei főnnállása óta 170 millió korona kölcsönt konvertált. (461.)

Herzman Zsigmond és társa

vizmentes szövet és takaró-ponyva gyárosok. Szabadalmazott új találmányu, kipróbált **soha nem rothadó** vizmentes szövetek. Iroda és raktár: Budapest, V. Váci-ut 20. Gyár: Erzsébetfalva (Budapest mellett.) (449.)

TAVASZ-bükkönyt

vásárol

HALDEK

magnagykereskedése

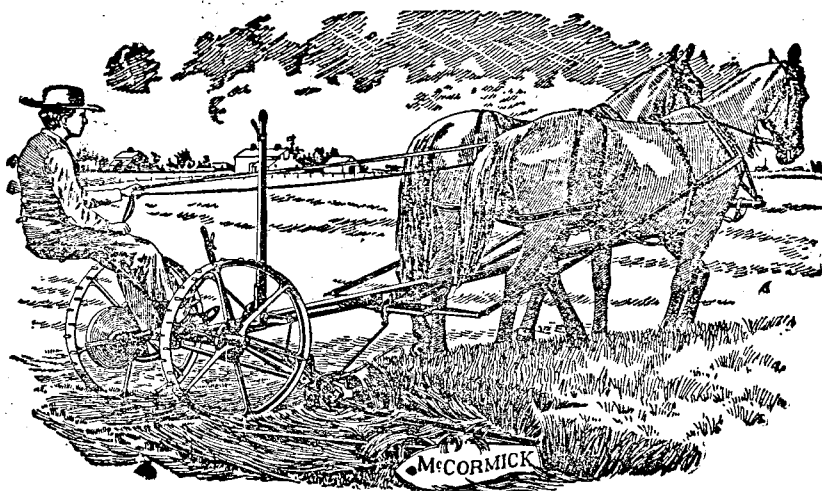
József főherceg Ö cs. és kir. Fensége udvari szállítója:

BUDAPEST, Károly-körút 9. sz. (482.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémtöredéje Kolozsvárt, Kultorda-utca 48. sz. Telefon 85. sz. — Kivánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. (464.)

Mc Cormick Harvesting Machine Company

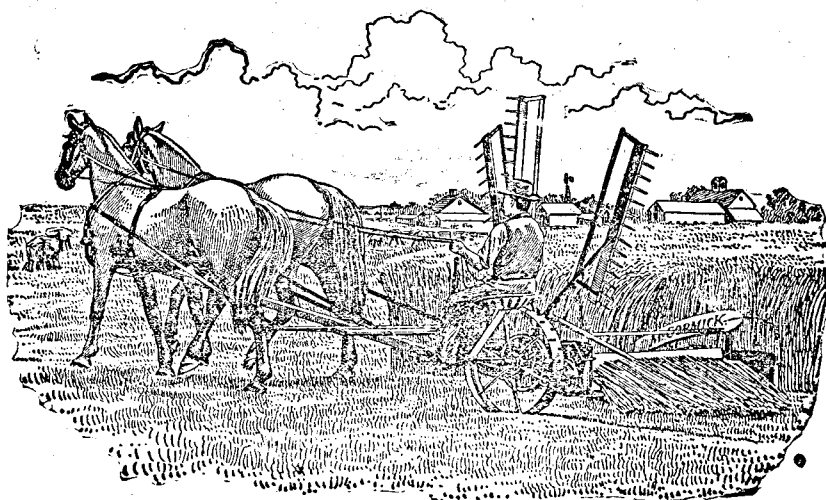
Chicagói aratógépgyár.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.
Kitünő minőség, bámulatos
munka.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 38. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408)

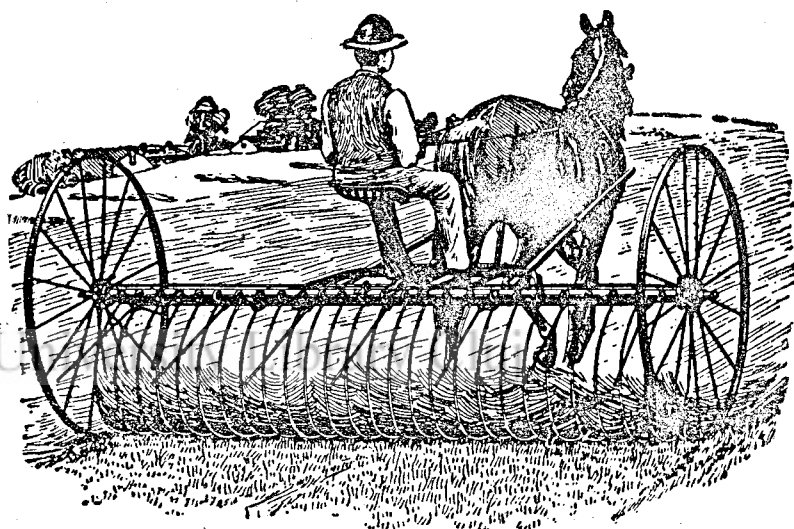
A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

Párisban az 1900. évi

világkiállításon.

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

